

**ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΝΟΜΙΚΩΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΙΚΗΣ**

"Εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και προστασία της ιδιωτικής ζωής"

**ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ : κ. ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ
κ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ ΖΩΗ**

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΜΑΡΙΑ ΓΑΒΡΑ-1340200300056

ΜΑΘΗΜΑ : ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΕΞΑΜΗΝΟ : Η΄

ΑΘΗΝΑ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΗΣ 2007

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Α΄ ΜΕΡΟΣ.....	4
ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΓΕΝΕΤΗΣΙΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	4
1 ΓΕΝΕΤΗΣΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ	4
1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	4
1.2 ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΓΕΝΕΤΗΣΙΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ.....	4
1.2.1 Η ΓΕΝΕΤΗΣΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΩΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑ	4
1.3 ΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΓΕΝΕΤΗΣΙΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ.....	5
1.3.1 Ο ΑΣΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ.....	5
1.3.2 ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ.....	6
1.3.3 Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ (ΕΣΔΑ).....	8
1.4 ΟΡΙΑ ΓΕΝΕΤΗΣΙΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	8
1.4.1 Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΟΥ ΑΛΛΟΥ	8
1.4.2 Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΗΘΙΚΗΣ.....	9
2 ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΓΕΝΕΤΗΣΙΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	9
2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	9
2.2 ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΓΕΝΕΤΗΣΙΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	10
2.2.1 ΒΙΑΣΜΟΣ Π.Κ. 336.....	10
2.2.2 ΠΡΟΣΒΟΛΗ ΤΗΣ ΓΕΝΕΤΗΣΙΑΣ ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑΣ Π.Κ.337	11
2.2.3 ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΣΕ ΑΣΕΛΓΕΙΑ Π.Κ. 338	12
2.2.4 ΑΠΟΠΛΑΝΗΣΗ ΠΑΙΔΩΝ Π.Κ.339	13
2.2.5 'ΑΡΘΡΟ 341 : ΑΠΑΤΗΛΗ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΣΥΝΟΥΣΙΑΣ	14
2.2.6 ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΣΕ ΑΣΕΛΓΕΙΑ Π.Κ. 342	14
2.2.7 ΑΣΕΛΓΕΙΑ ΜΕ ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΕΞΟΥΣΙΑΣ Π.Κ. 343	15
2.2.8 ΑΙΜΟΜΙΞΙΑ Π.Κ. 345	16
2.2.9 ΑΣΕΛΓΕΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΣΥΓΓΕΝΩΝ Π.Κ.346	16
2.2.10 ΑΣΕΛΓΕΙΑ ΠΑΡΑ ΦΥΣΗ Π.Κ.347	17
2.2.11 ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΑΚΟΛΑΣΙΑΣ ΑΛΛΩΝ Π.Κ.348	17
2.2.12 ΠΟΡΝΟΓΡΑΦΙΑ ΑΝΗΛΙΚΩΝ Π.Κ.348Α.....	18
2.2.13 ΜΑΣΤΡΟΠΕΙΑ Π.Κ.349	19
2.2.14 ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΠΟΡΝΗΣ Π.Κ.350.....	19
2.2.15 ΣΩΜΑΤΕΜΠΟΡΙΑ Π.Κ.351	20
2.2.16 ΑΣΕΛΓΕΙΑ ΜΕ ΑΝΗΛΙΚΟ ΕΝΑΝΤΙ ΑΜΟΙΒΗΣ Π.Κ.351Α.....	21
2.3.1 ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ Σ5§1.....	22
2.3.2 Η ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΑΞΙΑ Σ2§1	23
2.3.3 Η ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ Σ7§2, Σ106§2	24
2.3.4 ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΤΙΜΗ Σ5§2.....	25
Β΄ ΜΕΡΟΣ	25
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ	25
3 Η ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΖΩΗ.....	25
3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	25
3.2 ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΖΩΗ	26
3.2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	26
3.2.2 ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ.....	26
3.2.3 Η ΑΣΚΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΖΩΗ	27
3.2.4 ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΖΩΗ	28

3.2.4.1 ΓΕΝΙΚΑ.....	28
3.2.4.2 ΤΟ ΤΡΙΠΤΥΧΟ : ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΤΗΤΑ, ΧΡΗΣΤΟΤΗΤΑ	28
3.2.4.3 Η ΡΗΤΡΑ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗΣ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑΣ	29
3.2.4.4 Η ΡΗΤΡΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΤΗΤΑΣ	29
4 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.....	31
5 ΠΕΡΙΛΗΨΗ	32
6.SUMMARY	33
7.ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ	34
8. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	35

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΚ = Αστικός Κώδικας

ΑΠ = Άρειος Πάγος

Βλ. = Βλέπε

επ. = επόμενα

ΕΣΔΑ = Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

Εφ Θεσ = Εφετείο Θεσσαλονίκης

ημ. = Ημιτόμος

οπ. παρ. = όπου παραπάνω

Π.Κ. = Ποινικός Κώδικας

π.χ. = παραδείγματος χάριν

Πλημμ. = Πλημμελειοδικείο

ΠοινΧρ = Ποινικά Χρονικά

Σ = Σύνταγμα

σελ. = σελίδα

τόμ. = τόμος

Α΄ ΜΕΡΟΣ

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΓΕΝΕΤΗΣΙΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

1 ΓΕΝΕΤΗΣΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο συντάκτης του ελληνικού Ποινικού Κώδικα αφιερώνει το Δέκατο Ένατο Κεφάλαιο (Άρθρα 336-353) στην πρόβλεψη για τα εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και εγκλήματα οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής.

1.2 ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΓΕΝΕΤΗΣΙΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Ο όρος «γενετήσια» που συναντάμε τόσο στην νομοθεσία όσο και στην επιστήμη λογίζεται ως η ελληνική λέξη που υποκαθιστά τον όρο «σεξουαλική»¹. Ήδη από τα τέλη του 19ου αιώνα είχε αρχίσει να διαμορφώνεται η αντίληψη ότι ο τρόπος με τον οποίο εκφράζεται ο κάθε άνθρωπος στη σεξουαλική του ζωή αποτελεί συστατικό στοιχείο της προσωπικότητας του² και ότι από τη στιγμή που αναγνωρίζεται ως αξία η ανθρώπινη προσωπικότητα και ως δικαίωμα η ελεύθερη ανάπτυξη της πρέπει να προστατεύεται και η ελευθερία η σχετική με την ερωτική δραστηριότητα.

1.2.1 Η ΓΕΝΕΤΗΣΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΩΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑ

Επιγραμματικά η γενετήσια ελευθερία μπορεί να ορισθεί ως το δικαίωμα να χαίρεται κάθε άνθρωπος όπως αυτός θέλει την ηδονή που του προσφέρει το σώμα του. Η ηδονή που εδώ νοείται με τη στενή έννοια του όρου, δηλαδή την προερχόμενη κυρίως από τις ερωτογόνες περιοχές του σώματος, είναι «εκ φύσεως», βασικό στοιχείο του έρωτα. Πάντως και το δικαίωμα αυτό, όπως άλλωστε και κάθε άλλο πρέπει να ασκείται στα πλαίσια που ορίζει το Σύνταγμα.⁴ Η σεξουαλική ελευθερία μπορεί να επιμερισθεί στα παρακάτω μερικότερα δικαιώματα :

- i. Το δικαίωμα να αναπτύσσω σεξουαλική δραστηριότητα εφόσον θέλω
- ii. Το δικαίωμα να αναπτύσσω σεξουαλική δραστηριότητα καθόσον θέλω
- iii. Το δικαίωμα να έρχομαι σε σεξουαλική επαφή με όποιον θέλω (εξυπακούεται και με όσους θέλω)
- iv. Το δικαίωμα να αναπτύσσω σεξουαλική δραστηριότητα όποτε θέλω
- v. Το δικαίωμα να αναπτύσσω σεξουαλική δραστηριότητα όπως θέλω

vi. Το δικαίωμα να τυποποιώ (νομικά) την υπάρχουσα σχέση μου α) εφόσον β) καθόσον γ) με όποιον δ) όποτε και ε) όπως θέλω.

Η άσκηση των παραπάνω δικαιωμάτων είναι σαφές σε κάθε περίπτωση τελεί υπό την αυτονόητη προϋπόθεση της συναίνεσης.

1.3 ΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΓΕΝΕΤΗΣΙΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Η προστασία της σεξουαλικής ελευθερίας κατοχυρώνεται στα άρθρα 2§1, 5§1 και 9§1 του Συντάγματος, τα άρθρα 8 και 14 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, καθώς και το άρθρο 57 του Αστικού Κώδικα και 336-351Α ΠΚ . Σε ορισμένα ζητήματα μπορεί να γίνει επίκληση των άρθρων 4§2 και 5§2 του Συντάγματος.

1.3.1 Ο ΑΣΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ

Στο άρθρο 57 ΑΚ καθιερώνεται η σφαιρική προστασία της προσωπικότητας². Αν και ο ΑΚ δεν περιέχει ορισμό της προσωπικότητας -ούτε υπάρχει ένας κοινός ορισμός της- η προσωπικότητα νοείται εν ευρεία εννοία, με αποτέλεσμα να καλύπτονται όλες εκείνες οι προσβολές οι οποίες δεν είναι δυνατόν να καλυφθούν από το νομοθέτη. Η προσωπικότητα λοιπόν εφόσον περιέχει όλες εκείνες τις αξίες οι οποίες απαρτίζουν την ουσία του ανθρώπου συνίσταται και στην εν γένει σεξουαλική του συμπεριφορά του ανθρώπου. Η σεξουαλική ελευθερία μπορεί να ενταχθεί στην προστασία της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας, του ψυχικού και συναισθηματικού κόσμου, της τιμής, της ελεύθερης διαμόρφωσης της βούλησης, της ατομικής ζωής και της σφαίρας του απόρρητου.

Το δικαίωμα στην προσωπικότητα είναι – εκτός των άλλων³ - απόλυτο στρέφεται δηλ. κατά πάντων και απαιτεί το σεβασμό του από κάθε πρόσωπο και από κάθε πιθανή προσβολή. Προσβολή αποτελεί η επέμβαση σε μια ή περισσότερες εκδηλώσεις της προσωπικότητας και δύναται να είναι εσωτερική, όταν προέρχεται από το ίδιο το πρόσωπο και εξωτερική, όταν προέρχεται από τρίτους και είναι παράνομη⁴. Σε περίπτωση παράνομης προσβολής λοιπόν ο νομοθέτης παρέχει στον προσβληθέντα προστασία: το δικαίωμα να απαιτήσει να αρθεί η προσβολή και να μην επαναληφθεί στο μέλλον και δυνητικά αξίωση αποζημίωσης.

¹ Βλ. Γ. Δοκουμετζίδης οπ. παρ. σελ. 110 επ.

² Άρθρο 57ΑΚ:

1. Όποιος προσβάλλεται παράνομα στην προσωπικότητά του έχει δικαίωμα να απαιτήσει να αρθεί η προσβολή και να μην επαναληφθεί στο μέλλον. Αν η προσβολή αναφέρεται στην προσωπικότητα προσώπου που έχει πεθάνει το δικαίωμα αυτό το έχουν η σύζυγος, οι κατιόντες, οι ανιόντες οι αδελφοί και οι κληρονόμοι του από διαθήκη.

2. Αξίωση αποζημίωσης σύμφωνα με τις διατάξεις από αδικοπραξίες δεν αποκλείεται.

³ Άλλα χαρακτηριστικά του δικαιώματος της προσωπικότητας είναι: α)προσωπικό και όχι περιουσιακό, β)προσωποπαγές συνδέεται δηλ. τόσο στενά με το πρόσωπο του δικαιούχου ώστε δεν μπορεί να μεταβιβαστεί ή να κληρονομηθεί.

⁴ Βλ. αναλυτικότερα σχετικά με τις διακρίσεις: Απόστολος Γεωργιάδης «Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου», Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα 2002 σελ. 153 επ.

1.3.2 ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

1.3.2.1 Άρθρο 2§1

Στο άρθρο 2§1 του Συντάγματος ορίζεται ότι «ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας.» Ο συντακτικός νομοθέτης αντιλαμβάνεται την αξία του ανθρώπου ως μία γενική αρχή-πρόκειται για διάταξη «κατευθυντήρια», με την οποία απευθύνεται «συνταγματική εντολή», ιδίως προς το νομοθέτη-ως μια θεμελιώδη αρχή το πεδίο εφαρμογής της οποίας δεν περιορίζεται σε ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα⁵. Αντίθετα η αξία του ανθρώπου μπορεί να έχει σημασία για την ερμηνεία και οποιασδήποτε άλλης διάταξης συνταγματικής όπως βέβαια και για την αξιολόγηση της συνταγματικότητας μιας νομοθετικής ρύθμισης ή και μια κοινωνικής συμπεριφοράς. Προφανής είναι η ιδιαίτερη νοηματική της σύνδεση με το σύνολο καταρχήν των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων.

Σε ό,τι αφορά τους αποδέκτες των σχετικών συνταγματικών επιταγών η αρχή της αξίας του ανθρώπου πρέπει να σημειώσουμε ότι: α) προστατεύει όλα τα φυσικά πρόσωπα ανεξαρτήτως ιθαγένειας⁶ και β) δεν εξαντλείται σε μια αρνητική υποχρέωση σεβασμού εκ μέρους της πολιτείας αλλά εκτείνεται στη θετική (εκ μέρους της) προστασία της ανθρώπινης αξιοπρέπειας έναντι προσβολών της και από ιδιώτες με αποτέλεσμα η τυχόν μείωση με νεότερη η ειδική νομοθετική ρύθμιση της προστασίας που παρείχαν παλαιότερες ή και γενικότερες διατάξεις του αστικού δικαίου να κρίνεται ως αντισυνταγματική. Κατ' επέκταση μπορεί να γίνει δεκτό ότι οι τελευταίοι υπέχουν και ευθέως σχετική υποχρέωση. Στο πλαίσιο αυτό υποστηρίζεται συχνά ότι από το εν λόγω άρθρο συνάγεται υποχρέωση του κράτους για τη λήψη των κατάλληλων μέτρων για την ασφάλεια των πολιτών (έναντι εγκληματικών ενεργειών) και αντίστοιχα αξίωση των τελευταίων για αποτελεσματική παροχή υπηρεσιών⁷.

Τέλος, η αρχή της αξίας του ανθρώπου επιβεβαιώνει ότι τα δικαιώματα αυτά κατά βάση δεν αποτελούν εργαλεία ή μέσα για την επίτευξη των σκοπών του κράτους αλλά αντίθετα αυτοσκοπούς. Επιπλέον, συνδυαζόμενη συστηματικά προς την αρχή της λαϊκής κυριαρχίας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι ως «λαός» στο Σύνταγμα δεν εννοείται μια πλασματική ενότητα ή μια αγέλη που απορροφά την ατομικότητα των μελών της αλλά ως κοινωνικό φαινόμενο *hic et nunc* με τις διαιρέσεις και τις αντιθέσεις του αποτελούμενο από συγκεκριμένους ανθρώπους με τη δική του αξιοπρέπεια και τη δική του προσωπικότητα ο καθένας. Το περιεχόμενο της αρχής αυτής έγκειται κυρίως στην απαίτηση να μην υποβιβάζεται ο άνθρωπος σε αντικείμενο, σε *res*, σε υπήκοο ή σε απλό μέσο για την εξυπηρέτηση των οιονδήποτε σκοπών σε αντικατάσταση τελικά σε αντικαταστατό τελικά μέγεθος. Στην αξία του ανθρώπου περιλαμβάνεται πρωτίστως η ανθρώπινη αξιοπρέπεια ως εσωτερικό συναίσθημα τιμής και ως κοινωνική αναγνώριση υπόληψης⁸.

⁵ Βλ. άρθρ.110 του Σ, για τις μη αναθεωρητέες διατάξεις.

⁶ Η αξία του ανθρώπου αφορά τους πάντες άρα δεν είναι απαραίτητο να αναγνωριστεί κανείς ως Έλληνας υπήκοος για να την αποκτήσει.

⁷ Βλ. αναλυτικότερα για την εξειδίκευση – περιπτώσιολογίας της θεμελιώδους αυτής αρχής: Χρυσογόνος, «ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα», σελ. 110επ.

⁸ Βλ. απόφαση ΑΠ 40/1998, ΤοΣ 1999, σελ.103.

1.3.2.2 Άρθρο 5§1

Το άρθρο 5§1 ,επίσης θεμελιώδες (Βλ. Σ 110), προβλέπει την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας του ανθρώπου και πιο συγκεκριμένα το δικαίωμα του καθενός να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας, με την επιφύλαξη πάντως ότι δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη.

Προσωπικότητα ,κατά την έννοια αυτού του άρθρου του Συντάγματος, που συγκεκριμενοποιεί στην ουσία του το άρθρο 2§1⁹ από το οποίο και οριοθετείται, είναι το σύνολο των ιδιοτήτων και καταστάσεων που αφενός προκύπτουν από την υπόσταση του ανθρώπου ως έλλογου και συνειδητού όντος, αφετέρου δε εξατομικεύουν ένα συγκεκριμένο πρόσωπο.

Στοιχείο αναπόσπαστο της προσωπικότητας του ανθρώπου είναι και η σεξουαλικότητα: η σεξουαλική συμπεριφορά και ειδικότερα ο σεξουαλικός προσανατολισμός ενός ανθρώπου, αποτελεί αναμφισβήτητα εκδήλωση της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας του και όχι μόνο προκύπτει από την ανθρώπινη υπόστασή του, αλλά εξατομικεύει και το συγκεκριμένο πρόσωπο.

Η ελευθερία αναπτύξεως της προσωπικότητας περιλαμβάνει αναμφίβολα το δικαίωμα αυτοδιαθέσεως του ατόμου και στο σεξουαλικό τομέα. Μάλιστα τη γνώμη αυτή δέχεται και η νομολογία του γερμανικού Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου¹⁰.

Η ελευθερία της σεξουαλικής δραστηριότητας του ατόμου περιορίζεται όμως κατά βάση από τη γενική ρήτρα των χρηστών ηθών (Σ 5§1).

1.3.2.3 Άρθρο 9§1¹¹

Το άρθρο 9§1 του Συντάγματος προστατεύει το άσυλο της κατοικίας, ορίζει επίσης –γενικότερα- ότι « η ιδιωτική και οικογενειακή ζωή του ατόμου είναι απαραβίαστη»¹³. Η σεξουαλική όμως ελευθερία, εννοιολογικά ορώμενη, δεν υπάγεται στη σφαίρα του ιδιωτικού απορρήτου, αλλά στο ευρύτερο δικαίωμα της προσωπικότητας, αντίληψη που έχει υιοθετήσει και το Γερμανικό Ομοσπονδιακό Συνταγματικό Δικαστήριο¹².

Πάντως σε όσες περιπτώσεις ανακύπτει, στην πράξη ζήτημα παραβίασης και της ιδιωτικής ζωής, παράλληλα με την προσβολή της σεξουαλικής ελευθερίας, το Σ9§1 μπορεί να χρησιμοποιηθεί επικουρικά προς το Σ5§1.

⁹ Βλ. Αθανάσιο Γ. Ράικο «Συνταγματικό Δίκαιο Θεμελιώδη Δικαιώματα» τόμ. 2^{ος}, 2^η έκδοση, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα 2002 σελ. 79 και Αρ. Μάνεσης «Συνταγματικά Δικαιώματα τομ. Α' Ατομικές Ελευθερίες Πανεπιστημιακές Παραδόσεις» Εκδόσεις Σάκκουλα Θεσσαλονίκη σελ. 115 επ.

¹⁰ Βλ. Ράικο οπ. παρ. σελ. 343 υποσημείωση 85 « Απόφαση της 10.5.1957, γνωστή ως απόφαση περί ομοφυλοφιλίας (Homosexualitätssurteil) B VerfGE 6, 389 επ.

¹¹ Σ9§1: «Η κατοικία καθενός είναι άσυλο. Η ιδιωτική και οικογενειακή ζωή του ατόμου είναι απαραβίαστη. Καμία έρευνα δε γίνεται σε κατοικία, παρά μόνο όταν και όπως ορίζει ο νόμος.»

¹² Βλ. αναλυτικά Δοκουμετζίδη οπ. παρ. σελ. 125 επ..

1.3.3 Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ (ΕΣΔΑ)

1.3.3.1 Άρθρο 8¹³

Το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ προβλέπει ότι κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα για σεβασμό της ιδιωτικής και της οικογενειακής του ζωής¹⁵. Η διάταξη αυτή περιέχει όμοια με τη ρύθμιση του 9§1, με τη διαφορά ότι η προστασία της ιδιωτικής ζωής εδώ περιορίζεται, εφόσον συντρέξουν οι προϋποθέσεις της δεύτερης παραγράφου του άρθρου. Ο περιορισμός αυτός είναι αμφίβολης σημασίας στην ελληνική έννομη τάξη, εφόσον το Σύνταγμα με το άρθρο 9§1, που έχει μεγαλύτερη τυπική ισχύ από τη Σύμβαση, παρέχει προστασία χωρίς επιφυλάξεις. Κατά τα άλλα ισχύουν όσα προαναφέρθηκαν σε σχέση με το άρθρο 9§1.

1.3.3.2 Άρθρο 14¹⁴

Το άρθρο αυτό της ΕΣΔΑ αντιστοιχεί προς το άρθρο 5§2¹⁵ του ελληνικού Συντάγματος, θεσπίζει όμως ευρύτερη προστασία. Ο Δοκουμετζίδης¹⁶ υποστηρίζει ότι είναι σαφές ότι ο σεξουαλικός προσανατολισμός αποτελεί «κατάσταση» με την έννοια του άρθρου 14 της ΕΣΔΑ. Επομένως παρέχει προστασία σε περιπτώσεις όπου γίνονται διακρίσεις σε βάρος ανθρώπων με βάση τις σεξουαλικές τους προτιμήσεις.

1.4 ΟΡΙΑ ΓΕΝΕΤΗΣΙΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Η σεξουαλική ελευθερία υφίσταται καταρχήν όλους τους περιορισμούς που υφίστανται τα ανθρώπινα δικαιώματα που προστατεύονται από τις διεθνείς συμβάσεις. Ανάμεσα στους διάφορους περιορισμούς υπάρχουν δύο που παρουσιάζουν ιδιαίτερη σημασία : Η ελευθερία του άλλου και η προστασία της ηθικής.

1.4.1 Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΟΥ ΑΛΛΟΥ

Για το σύνολο των ελευθεριών ισχύει ότι η ελευθερία του καθενός σταματά εκεί που αρχίζει η ελευθερία των άλλων. Κάθε ελευθερία μπορεί να ασκηθεί έως το όριο που διαμορφώνεται από την ελευθερία του άλλου.

Πιο συγκεκριμένα όμως σε ό, τι αφορά την σεξουαλική ελευθερία, η ελευθερία του άλλου δεν είναι απλά ένα όριο, αλλά μία αληθινή προϋπόθεση της ελευθερίας του καθενός. Η άσκηση της ελευθερίας αυτής απαιτεί, γενικά σε κάθε περίπτωση, τη συμμετοχή, επομένως και τη συναίνεση ενός άλλου προσώπου. Άρα η σεξουαλική ελευθερία του καθενός δε μπορεί να ασκηθεί παρά μόνο με τη συναίνεση του άλλου.

¹³ ΕΣΔΑ 8:§1 «Κάθε πρόσωπο δικαιούται το σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του και της αλληλογραφίας του» §2 « Δεν επιτρέπεται να υπάρξει επέμβαση δημόσιας αρχής στην άσκηση του δικαιώματος αυτού, εκτός εάν η επέμβαση προβλέπεται από το νόμο και δεν αποτελεί μέτρο το οποίο, σε μία δημοκρατική κοινωνία, είναι αναγκαίο για την εθνική ασφάλεια, τη δημόσια ασφάλεια, την οικονομική ευημερία της χώρας, τη προάσπιση της τάξεως και την πρόληψη ποινικών παραβάσεων, την προστασία της υγείας ή της ηθικής, ή την προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών άλλων».

¹⁴ ΕΣΔΑ 14: «η χρήση των αναγνωριζόμενων σε αυτή τη Σύμβαση δικαιωμάτων και ελευθεριών πρέπει να εξασφαλισθεί ανεξάρτητα από διακρίσεις φύλου, φυλής, χρώματος, γλώσσας, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, εθνικής ή κοινωνικής προέλευσης, συμμετοχής σε εθνική μειονότητα, παρουσίας γεννήσεως ή άλλης καταστάσεως».

¹⁵ Σ5§2 : «Όλοι όσοι βρίσκονται στην Ελληνική Επικράτεια απολαμβάνουν την απόλυτη προστασία της ζωής, της τιμής και της ελευθερίας τους χωρίς διάκριση εθνικότητας, φυλής, γλώσσας και θρησκευτικών ή πολιτικών πεποιθήσεων. Εξαιρέσεις προβλέπονται στις περιπτώσεις που προβλέπει το διεθνές δίκαιο».

¹⁶ Γ. Δοκουμετζίδης οπ. παρ. σελ. 126

1.4.2 Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΗΘΙΚΗΣ

Η ηθική αποτελεί έναν από τους θεμιτούς λόγους επέμβασης στην ιδιωτική ζωή κατά το άρθρο 8§2 της ΕΣΔΑ . πρόκειται για ένα σημαντικό περιορισμό της σεξουαλικής ελευθερίας. Παρόμοιο περιοριστικό περιεχόμενο έχει και η γενική ρήτρα των χρηστών ηθών του άρθρου 5§1 του ελληνικού Συντάγματος.

2 ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΓΕΝΕΤΗΣΙΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω το δικαίωμα στη γενετήσια (σεξουαλική) ελευθερία απορρέει από το δικαίωμα στη προσωπική ελευθερία¹⁷, φορέας του οποίου θεωρείται ο κάθε άνθρωπος. Επιπλέον προηγουμένως αναφέρθηκε ότι η άσκηση του εν λόγω δικαιώματος εκ φύσεως απαιτεί τη συμμετοχή ενός δεύτερου προσώπου, η οποία σε κάθε περίπτωση πρέπει να έχει συναινετικό χαρακτήρα²⁰. Θα πρέπει δηλαδή και το δεύτερο πρόσωπο να επιθυμεί την οποιασδήποτε μορφής εμπλοκή του στη γενετήσια πράξη. Σε περίπτωση παραβίασης της επιθυμίας του δεύτερου προσώπου να απέχει από τη γενετήσια πράξη σημειώνεται παραβίαση της γενετήσιας ελευθερίας του προσώπου αυτού.

Η προστασία της προσωπικής ελευθερίας, στα πλαίσια της οποίας ασκείται και η γενετήσια ελευθερία, δεν αφορά μόνο το κράτος, το οποίο κατά βάση υποχρεούται να λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα για την υλοποίηση της, αλλά και τους λοιπούς πολίτες.

Πράγματι, ο άνθρωπος ως ον κοινωνικό (homo sociologicus) ζει και δραστηριοποιείται στα πλαίσια μιας οργανωμένης κοινωνίας. Η δραστηριοποίηση του ανθρώπου στο κοινωνικό περιβάλλον έχει ως αναγκαία συνέπεια την επικοινωνία και αλληλεπίδρασή του με τα υπόλοιπα άτομα του περιβάλλοντος του. Μέσα από τη διαδικασία αυτή επηρεάζει με τη συμπεριφορά του τα άλλα άτομα, ενώ, ταυτόχρονα δέχεται επιδράσεις από τη δραστηριότητα των άλλων ατόμων και κοινωνικών ομάδων.

Η ανθρώπινη δραστηριότητα δεν είναι ούτε «ουδέτερη» για τους συνανθρώπους του ούτε πάντοτε «ωφέλιμη». Η δράση του ατόμου είναι σε πολλές περιπτώσεις «απειλητική» και «βλαπτική» για τους άλλους ανθρώπους και τα δικαιώματά τους. Δεν είναι λοιπόν μόνο το κράτος, αλλά και τα άτομα και οι ομάδες ατόμων, που αναπτύσσουν βλαπτική δράση και αποτελούν απειλή για τα δικαιώματα του ανθρώπου. Η ζωή του ανθρώπου, η ελευθερία του και γενικότερα η ανάπτυξη της προσωπικότητας στο κοινωνικό περιβάλλον, δεν απειλείται μόνο από την κρατική εξουσία, αλλά και από τα άλλα άτομα και ομάδες ατόμων¹⁸.

Αυτό μπορούμε να πούμε ότι συμβαίνει κατ' εξοχήν με τη γενετήσια ελευθερία. Πράγματι, αυτό που ζητά ο πολίτης από το κράτος είναι η πραγμάτωση του προστατευτικού(παροχή βοήθειας για προστασία) και διασφαλιστικού (παροχή μέσων ώστε να καθίσταται δυνατή η άσκηση του δικαιώματος) περιεχομένου του δικαιώματος και όχι του αμυντικού (αποχή από πράξεις που παραβιάζουν το δικαίωμα). Αντίθετα σε ό, τι αφορά τους υπόλοιπους πολίτες κατά βάση εφαρμόζεται το αμυντικό περιεχόμενο του δικαιώματος το οποίο βέβαια ισχύει erga omnes, έναντι όλων.

Ο νομοθέτης, λοιπόν, στα πλαίσια της υποχρέωσης του κράτους να προστατεύσει τη γενετήσια ελευθερία των πολιτών ποινικοποίησε συμπεριφορές που την παραβιάζουν και αφιέρωσε το Δέκατο Ένατο κεφάλαιο του Ποινικού Κώδικα στα Εγκλήματα κατά της Γενετήσιας Ελευθερίας και Εγκλήματα οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής.

Ιδιαίτερη πρόβλεψη υπάρχει για τις περιπτώσεις όπου τα εν λόγω εγκλήματα τελούνται σε βάρος ανηλίκων, η οποία δικαιολογείται αν λάβουμε υπόψη μας τόσο τη φύση των εγκλημάτων αυτών όσο και ιδιαιτερότητα που παρουσιάζουν τα θύματα δεδομένης της ηλικίας τους, η παιδική ηλικία άλλωστε προστατεύεται από το Σύνταγμα στο άρθρο 21§1¹⁹.

¹⁷ Βλ. παραπάνω άρθρο 5§1.

¹⁸ Βλ. Δημητρόπουλος οπ. παρ. σελ. 40-41

¹⁹ Σ 21§1: «Η οικογένεια ως θεμέλιο της συντήρησης και προαγωγής του Έθνους, καθώς και ο γάμος, η μητρότητα και η παιδική ηλικία τελούν υπό την προστασία του Κράτους»

2.2 ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΓΕΝΕΤΗΣΙΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Εξετάζοντας τα εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας, όσον αφορά το προστατευόμενο έννομο αγαθό έχουμε να σημειώσουμε τα εξής²⁰:

Ο Έλληνας ποινικός νομοθέτης θέσπισε τη σημαντική- αν όχι θεμελιώδη- νομοθετική ρύθμιση του κεφαλαίου του ΠΚ σχετικά με τα εγκλήματα κατά των ηθών (ν.1419/1984). Η μεταρρύθμιση δεν ήταν απλά ποσοτική αλλά και ποιοτική, αφού μεταβλήθηκε το έννομο αγαθό. Κατά το προηγούμενο νομοθετικό καθεστώς κρατούσε η άποψη ότι έννομο αγαθό σε αυτήν την κατηγορία εγκλημάτων είναι η κρατούσα ηθική σχετικά με τη γενετήσια ελευθερία, το λεγόμενο «απόλυτα κρατούν έθος».

Με την αλλαγή του νομοθετικού καθεστώτος ως προστατευόμενο έννομο αγαθό νοείται η ελεύθερη γενετήσια αυτοδιάθεση του κάθε ατόμου και όχι η τιμή του. Οι δύο τουλάχιστον λόγοι που δικαιολογούν την κρατούσα άποψη είναι: α) Η γενετήσια ελευθερία εναντίον της οποίας στρέφονται τα σεξουαλικά εγκλήματα- δεν είναι θεωρούνται εγκλήματα κατά των ηθών- αποτελεί προέκταση της ανθρώπινης αξίας και αξιοπρέπειας, οι οποίες έχουν καταχωρηθεί στην ελληνική συνταγματική τάξη και στην ελληνική έννομη τάξη γενικότερα. β) Το θύμα ξέρει πολύ καλά το βαθμό προσβολής της προσωπικότητάς του μετά από ένα σεξουαλικό έγκλημα. Τον βιώνει στο ίδιο του το σώμα και την ψυχή του χωρίς να χρειάζεται να αναφερθεί σε άλλες ηθικοκοινωνικές έννοιες.

2.2.1 ΒΙΑΣΜΟΣ Π.Κ. 336²¹

Με το άρθρο αυτό τιμωρείται στην πρώτη παράγραφο ο βιασμός στην απλή του μορφή και στη δεύτερη ο ομαδικός βιασμός. Έχουν διατυπωθεί πολλές ενδιαφέρουσες απόψεις σχετικά με την έννοια του εννόμου αγαθού που προστατεύεται στο εν λόγω άρθρο. Σύμφωνα με τους Μαγκάκη²² και Συμεωνίδου-Καστανίδου προστατευόμενο έννομο αγαθό είναι μόνο η γενετήσια ελευθερία ενώ σύμφωνα με τον Γαρδίκας είναι και η τιμή του ατόμου. Ο Μανωλεδάκης υποστηρίζει ότι προστατεύεται η προσωπική ελευθερία, ο Ανδρουλάκης αναγνωρίζει την ηθικότητα ως έννομο αγαθό και οι Γάφος και Καρανίκας τη γενετήσια ηθική.

Η διάταξη του άρθρου αυτού έχει ως στόχο να προστατεύσει τη γενετήσια ελευθερία του κάθε ανθρώπου γυναίκας ή άνδρα δηλ., την ελευθερία του να αποφασίσει ο ίδιος χωρίς εξαναγκασμούς μέσα στα όρια του νόμου, στα πλαίσια της άσκησης κάθε δικαιώματος, αν, τότε, και με ποιον θα έχει γενετήσια σχέση οποιασδήποτε μορφής.

²⁰ Βλ. αναλυτικότερα Ν. Ανδρουλάκης, Γ-Α. Μαγκάκης, Δ. Σπινέλλη, Κ. Σταμάτης, Α. Ψαρούδα, Συστηματική Ερμηνεία του ποινικού κώδικα [εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και εγκλήματα της οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής], Αφοί Π. Σάκκουλα, σελ.9 επ.

²¹ Άρθρο 336 :

1. Όποιος με σωματική βία ή με απειλή σπουδαίου και άμεσου κινδύνου εξαναγκάζει άλλον σε συνουσία ή σε άλλη ασελή πράξη ή σε ανοχή της τιμωρείται με κάθειρξη.
2. Αν η πράξη της προηγούμενης παραγράφου έγινε από δύο ή περισσότερους δράστες που ενεργούσαν από κοινού, επιβάλλεται κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών.

²² Βλ. Μαγκάκης, «Τα εγκλήματα περί την γενετήσιον και οικογενειακήν ζωή : δογματική έρευνα κατά τον ημέτερον ποινικόν κώδικα», σελ. 40 επ.

Το έγκλημα του βιασμού πέρα του ότι στρέφεται άμεσα και τραυματικά κατά της γενετήσιας ελευθερίας, που αποτελεί ειδικότερη έκφανση της προσωπικής ελευθερίας και αξίας του ανθρώπου, θίγει και άλλα συνταγματικά κατοχυρωμένα δικαιώματα όπως είναι: η ζωή (όταν πρόκειται για θανατηφόρο βιασμό), η ανθρώπινη αξιοπρέπεια, η προσωπικότητα γενικά, η υγεία και η παιδική ηλικία (όταν πρόκειται για τα εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας ανηλίκων).

Για τη στοιχειοθέτηση του εγκλήματος του βιασμού θα πρέπει υπάρχει εξαναγκασμός με σωματική βία ή με απειλή σπουδαίου και άμεσου κινδύνου σε συνουσία εξώγαμη ή σε ανοχή ή επιχείρηση ασελγούς πράξης ως αποτέλεσμα άσκησης σωματικής βίας στο θύμα ή απειλής σπουδαίου και άμεσου κινδύνου. Ο δράστης μπορεί να είναι άντρας ή γυναίκα. Το ίδιο ισχύει και για το θύμα. Επίσης το θύμα μπορεί να έχει διαφορετικό ή και το ίδιο φύλο με το δράστη. Η ηλικία του δεν παίζει κανένα ρόλο ούτε η προσωπική κατάσταση του²³. Έτσι βιασμός τελείται όταν υφίσταται εξαναγκασμός σε συνουσία ή ασέλγεια του ενός μνηστευμένου από τον άλλο μνηστευμένο ή στην περίπτωση που ο ένας από τους συζύγους εξαναγκάζει τον άλλο να έλθει σε γενετήσια σχέση με τρίτο πρόσωπο.

Με τον όρο «σωματική βία» ο νομοθέτης εννοεί τη χρήση δύναμης που επενεργεί σωματικά με σκοπό την υπερνίκηση αντίστασης που είτε έχει εκδηλωθεί είτε αναμένεται να εκδηλωθεί. Αποφασιστικό στοιχείο είναι η σωματική επενέργεια και όχι η υλική φύση της δύναμης, η οποία κατά κανόνα θα υπάρχει δεν είναι όμως απαραίτητη για τη συγκρότηση της έννοιας της σωματικής βίας²⁴. Σωματική βία όμως μπορεί να ασκηθεί όχι μόνο μέσω ενέργειας αλλά και με παράλειψη. Τέλος, ο δεύτερος τρόπος πραγματώσεως του εγκλήματος του βιασμού είναι η απειλή σπουδαίου και άμεσου κινδύνου, όχι κατ' ανάγκην απώτερου. Απειλή είναι η παραγγελία κακού, δηλ. υλικής ή ηθικής βλάβης που θα επέλθει στον εξαναγκαζόμενο σε περίπτωση που δεν ενδώσει στις απαιτήσεις του δράστη. Για την ύπαρξη της απειλής δεν είναι απαραίτητη η πρόθεση πραγματοποίησης της από τον απειλούντα. Αρκεί ότι ο απειλών είχε πρόθεση απειλής και ότι ο απειληθείς πίστεψε ότι ο αυτός είχε και την πρόθεση και τη δυνατότητα απειλής.

2.2.2 ΠΡΟΣΒΟΛΗ ΤΗΣ ΓΕΝΕΤΗΣΙΑΣ ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑΣ Π.Κ.337²⁵

Το άρθρο αυτό εισήχθη στον ΠΚ με το ν. 1419/1984. Αξίζει να σημειωθεί ότι αποτελεί διάταξη πρωτότυπη και πρωτοπόρα σε διεθνές επίπεδο, αφού παρόμοια διάταξη δεν βρίσκεται σε κανένα άλλο ευρωπαϊκό νομοθέτημα τουλάχιστον ως το 1994.

Ο ποινικός νομοθέτης, στο άρθρο αυτό, ποινικοποιεί πράξεις που προσβάλλουν βάνουσα στο πεδίο της γενετήσιας του ζωής. Μάλιστα, θέλοντας να προστατεύσει

²³ Βιασμός τελείται και σε βάρος έγγαμου προσώπου όχι όμως από τον ίδιο του το σύζυγο ειδικά με τη μορφή της συνουσίας, διότι το άρθρ.336 Π.Κ. καλύπτει μόνο τον εξαναγκασμό σε εξώγαμη συνουσία.

²⁴ Βλ. αναλυτικότερα σχετικά με την έννοια της σωματικής βίας «Συστηματική Ερμηνεία του Π.Κ., Ανδρουλάκης- Μαγκάκης-Σπινέλλη- Κασιμάτης- Ψαρούδα», σελ. 24 επ.

²⁵ Άρθρο 337 :

1. Όποιος με ασελγείς χειρονομίες ή προτάσεις που αφορούν ασελγείς πράξεις, προσβάλλει βάνουσα την αξιοπρέπεια άλλου στο πεδίο της γενετήσιας ζωής του τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους ή χρηματική ποινή.
2. Με φυλάκιση τριών μηνών μέχρι δύο ετών τιμωρείται η πράξη της προηγούμενης παραγράφου, αν ο παθών είναι νεότερος από 12 ετών.

την παιδική αγνότητα στη δεύτερη παράγραφο του άρθρου προβλέπει βαρύτερη ποινή για τον δράστη-που προσβάλλει έστω και κατ' ελαφρότερο τρόπο τη γενετήσια αξιοπρέπεια - όταν ο παθών είναι νεότερος των 12 ετών.

Προστατευόμενο έννομο αγαθό δεν είναι τα ήθη αλλά η προσωπική αξιοπρέπεια και ελευθερία στην ειδική έκφρασή της που μπορεί να αποδοθεί με τον όρο «γενετήσια ελευθερία», που είναι ταυτόχρονα το προστατευόμενο έννομο αγαθό όλων των διατάξεων που θεσπίστηκαν κατά των εγκλημάτων εναντίον της γενετήσιας ελευθερίας. Απλά η διαφορά αυτής της διάταξης από τις υπόλοιπες, που ανήκουν στο ίδιο κεφάλαιο²⁶, είναι ότι ο τρόπος προσβολής είναι διαφορετικός. Συγκεκριμένα, η προσβολή του ενιαίου έννομου αγαθού επέρχεται με ασελγείς χειρονομίες ή προτάσεις, και όχι με ασελγείς πράξεις²⁷.

2.2.3 ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΣΕ ΑΣΕΛΓΕΙΑ Π.Κ. 338²⁸

Ο ποινικός νομοθέτης θέσπισε το άρθρο 338 Π.Κ. – όπως και το άρθρ. 336 Π.Κ.-με σκοπό να εξασφαλίσει την προστασία της γενετήσιας ελευθερίας. Με την τροποποίησή του η αξιόποινη κατάχρηση σε ασέλγεια τιμωρείται πλέον καθ' οιουδήποτε ανθρώπου. Η εν λόγω διάταξη προστατεύει τη γενετήσια ελευθερία και από ύπουλες προσβολές που διαπράττονται με την κατάχρηση είτε της παραφροσύνης²⁹ του θύματος να διαμορφώσει ή να πραγματώσει λόγω ψυχικής νόσου αληθινή, ενσυνείδητη βούληση στο πεδίο της γενετήσιας ζωής είτε της ανικανότητάς³⁰ του από οποιαδήποτε αιτία να αντισταθεί στις γενετήσιες ορέξεις του δράστη.

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι το άρθρο αυτό-που θεωρείται συμπληρωματικό του 336Π.Κ. -διευρύνει το χώρο του αξιοποιήσιμου. Αυτό συμβαίνει διότι υπάρχει κίνδυνος να ερμηνευτούν τα στοιχεία της ειδικής του υπόστασης ιδίως η «ανικανότητα για αντίσταση» και η «παραφροσύνη» ούτως ώστε να καλύπτονται και οι περιπτώσεις που λογικά υπάγονται στην έννοια του βιασμού και επομένως να τιμωρούνται με την ηπιότερη ποινή, αυτήν του 336 Π.Κ.³¹.

²⁶ Κεφάλαιο δέκατο ένατο του ΠΚ(άρθρ. 336-353).

²⁷ Βλ. αναλυτικά τη διάκριση των ασελγών χειρονομιών από τις ασελγείς πράξεις, «Συστηματική Ερμηνεία του Π.Κ., Ανδρουλάκης- Μαγκάκης-Σπινέλλη- Κασιμάτης- Ψαρούδα», σελ. 46-48 και απόφαση ΑΠ 2376/2003, Ποιν. Λόγος Γ 2547.

²⁸ Άρθρο 338:

1. Όποιος με κατάχρηση της παραφροσύνης άλλου ή της από οποιαδήποτε αιτία προερχόμενης ανικανότητάς του να αντισταθεί, ενεργεί επ' αυτού συνουσία ή άλλη ασελγή πράξη τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών.

2. Όποιος με κατάχρηση των παραπάνω καταστάσεων ενεργεί άλλη ασελγή πράξη σε πρόσωπο τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών

²⁹ Δε συμπίπτει πάντα με την ψυχική παραφροσύνη, αρκεί η μη φυσιολογική λειτουργία των πνευματικών δυνάμεων και η εξ αυτού του λόγου ολική ή μερική αδυναμία του θύματος να αντιληφθεί τη σπουδαιότητα της εναντίον του πράξης, βλ. απόφαση ΑΠ 1038/1980, Ποιν. Χρον. ΛΑ165.

³⁰ Η ανικανότητα αντίστασης μπορεί να οφείλεται σε οποιαδήποτε αιτία: π.χ. πνευματική ασθενικότητα, μέθη, λιποθυμία, πλήρης εξάντληση λόγω κόπωσης. Αναλυτικά βλ. Γάφος, «ποινικό δίκαιο –ειδικό μέρος» σελ.29.

³¹ Η πράξη του βιασμού τελείται με τη βία ή την απειλή για ανατραπεί η η αντίσταση του θύματος, ενώ η κατάχρηση σε ασέλγεια με την κατάχρηση μιας κατάστασης αδυναμίας στην οποία το θύμα βρίσκεται. Βλ. Γάφος «ποινικό δίκαιο –ειδικό μέρος» σελ.25.

2.2.4 ΑΠΟΠΛΑΝΗΣΗ ΠΑΙΔΩΝ Π.Κ.339³²

Για τη στοιχειοθέτηση του εγκλήματος της αποπλάνησης του παιδιού που σκοπό έχει την προστασία της αγνότητας της νεαρής ηλικίας απαιτείται οποιαδήποτε ασελγής πράξη, που ανάγεται στη γενετήσια σφαίρα με πρόσωπο νεότερο των 15 ετών, η οποία αντικειμενικά προσβάλλει το κοινό αίσθημα της αιδούς και των ηθών και υποκειμενικά κατευθύνεται στην ικανοποίηση ή τη διέγερση της γενετήσιας ορμής και επιθυμίας του δράστη³³.

Ο Κατσαντώνης υποστηρίζει ότι προστατευόμενο έννομο αγαθό είναι η ηθική καθαρότητα της ανηλικότητας, η αγνότητα του παιδιού που δε συμπλήρωσε το 15^ο έτος της ηλικίας του. Ακόμα και αν ο κατηγορούμενος περιορίστηκε σε φιλία και ψαύσεις, οι συνέπειες στον ψυχικό κόσμο του παιδιού μπορεί να είναι ολέθριες και να κρατήσουν για μεγάλο χρονικό διάστημα ή και για όλη του τη ζωή³⁴. Σύμφωνα με τους Κ.Δ. Σπινέλλη –Α. Τρωιανού³⁵ σκοπός του νομοθέτη είναι η προστασία όχι της ηθικής καθαρότητας των παιδιών αλλά της ψυχοσωματικής υπόστασής τους «από πράξεις που μπορεί να είναι καταλυτικές για την ελεύθερη εκδήλωση της γενετήσιας ζωής τους». Ο νόμος θεωρεί ότι τα αγαθά αυτά θίγονται ακόμη και όταν ο ανήλικος έχει πείρα, έστω και σχετικά μεγάλη, σε σχέση με τα θέματα της γενετήσιας ζωής και έτσι δεν αποδίδει καμία σημασία για τη στοιχειοθέτηση της έννοιας του εγκλήματος αυτού στο ενδεχόμενο γεγονός ο ανήλικος να είχε προηγούμενη εμπειρία στο πεδίο της γενετήσιας ζωής ή στο ότι ο ίδιος ο ανήλικος είχε την πρωτοβουλία της τέλεσης της πράξης που χαρακτηρίζεται από τον νόμο «ασελγής».

³² Άρθρο 339 :

1. Όποιος ενεργεί ασελγή πράξη με πρόσωπο νεότερο από 15 ετών ή το παραπλανά με αποτέλεσμα να ενεργήσει ή να υποστεί τέτοια πράξη τιμωρείται, αν δεν υπάρχει περίπτωση να τιμωρηθεί βαρύτερα για το έγκλημα του άρθρου 351Α, ως εξής:

2. α) αν ο παθών δεν συμπλήρωσε τα δέκα έτη, με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών, β) αν ο παθών συμπλήρωσε τα δέκα, όχι όμως και τα δεκατρία έτη, με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών και γ) αν συμπλήρωσε τα δεκατρία έτη, με φυλάκιση.

2. Αν στην περίπτωση του στοιχείου γ' της προηγούμενης παραγράφου ο υπαίτιος όταν τέλεσε την πράξη δεν είχε συμπληρώσει τα 17 έτη, το δικαστήριο μπορεί να του επιβάλει μόνο αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα.

3. Αν μεταξύ του υπαιτίου και του παθόντος τελέστηκε γάμος, δεν ασκείται ποινική δίωξη, και αν τυχόν είχε ασκηθεί δεν συνεχίζεται, αλλά κηρύσσεται απαράδεκτη. Η ποινική δίωξη ασκείται ή συνεχίζεται μετά την ακύρωση του γάμου.

³³ Βλ. ΑΠ 170/1999 ΠοινΧρον Ν 608, ΑΠ 105/98 ΝοΒ 46 σελ.861 και ΑΠ 96/2004, Ελλην. Δικ. 45 σελ. 1535.

³⁴ Παρατηρήσεις Μαγγανά στο βούλευμα Συμ. ΑΠ 105/1998 ΠοινΔικ σελ.310

³⁵ Βλ. Κ.Δ. Σπινέλλη –Α. Τρωιανού «Δίκαιο Ανηλικών Ποινικές Ρυθμίσεις και Εγκληματολογικές Προεκτάσεις» Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα Αθήνα-Κομοτηνή 1992 σελ. 192

2.2.5 'ΑΡΘΡΟ 341 : ΑΠΑΤΗΛΗ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΣΥΝΟΥΣΙΑΣ ³⁶

Σπάνιες είναι οι περιπτώσεις που τουλάχιστον ο Άρειος Πάγος ασχολήθηκε με αυτήν τη διάταξη. Ο εκπρόσωποι της επιστήμης παρατηρούν ότι σπάνια λαμβάνει χώρα στην πράξη το έγκλημα της απατηλής επίτευξης συνουσίας³⁷.

Παρά ταύτα περιλήφθηκε το άρθρο αυτό στον Π.Κ., για λόγους αντεγκληματικής πολιτικής. Το προστατευόμενο έννομο αγαθό είναι σημαντικό, είναι η προστασία της γενετήσιας ελευθερίας έναντι ορισμένης μορφής ύπουλης προσβολής της.

2.2.6 ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΣΕ ΑΣΕΛΓΕΙΑ Π.Κ. 342³⁸

Με την εν λόγω διάταξη πρωταρχικός σκοπός του νομοθέτη είναι η προστασία της γενετήσιας ελευθερίας ανήλικων προσώπων, τα οποία εξαιτίας των ιδιαίτερων σχέσεων τους προς το δράστη βρίσκονται περισσότερο εκτεθειμένα στις ενεργούμενες απ' αυτό γενετήσιες προσβολές. Και αυτό γιατί η κατάχρηση των σχέσεων αυτών για λόγους ερωτικούς μπορεί να αποβεί αληθινά καταστρεπτική και ιδιαίτερα βλαπτική για την ομαλή ανάπτυξη της γενετήσιας ψυχοβιολογικής προσωπικότητας των ανηλίκων. Επίσης, προστατεύονται και οι σχέσεις αυτές από γενετήσιες επιδιώξεις, οι οποίες θίγουν σοβαρά το ηθικό περιεχόμενο ή τα χαρακτήρα των παραπάνω σχέσεων ως σχέσεις εμπιστοσύνης δηλ. η διατήρηση της καθαρότητας των σχέσεων αυτών από τις γενετήσιες αιτίες, επιθυμίες και επιδιώξεις αποτελεί το δεύτερο σκοπό του νομοθέτη, ο οποίος παράγεται από τον πρώτο.

³⁶ Άρθρο 341 :

Όποιος επιτύχει να έλθει σε συνουσία με γυναίκα προκαλώντας ή χρησιμοποιώντας πλάνη εξαιτίας της οποίας η παθούσα θεώρησε ότι η συνουσία πραγματοποιήθηκε σε γάμο, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών.

³⁷ Βλ. Γάφος «ποινικό δίκαιο –ειδικό μέρος», σελ. 36

³⁸ Άρθρο 342:

1. Ο ενήλικος ο οποίος ενεργεί ασελγείς πράξεις με ανήλικο, τον οποίον του έχουν εμπιστευθεί για να τον επιβλέπει ή να τον φυλάσσει, έστω και προσωρινά, τιμωρείται ως εξής:
 - α) αν ο παθών δεν συμπλήρωσε τα δεκατέσσερα έτη, με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών,
 - β) αν ο παθών συμπλήρωσε τα δεκατέσσερα, όχι όμως και τα δεκαοκτώ έτη, με κάθειρξη.
2. Συνιστά επιβαρυντική περίπτωση η τέλεση της πράξης της πρώτης παραγράφου:
 - α) από οικείο,
 - β) από πρόσωπο που συνοικεί με τον ανήλικο ή διατηρεί φιλικές σχέσεις με τους οικείους του,
 - γ) από εκπαιδευτικό, παιδαγωγό, γυμναστή ή άλλο πρόσωπο που παραδίδει μαθήματα στον ανήλικο,
 - δ) από πρόσωπο που δέχεται τις υπηρεσίες του ανηλίκου,
 - ε) από κληρικό με τον οποίο ο ανήλικος διατηρεί πνευματική σχέση,
 - στ) από ψυχολόγο, ιατρό, νοσοκόμο ή από ειδικό επιστήμονα που παρέχει τις υπηρεσίες του στον ανήλικο.
3. Ο ενήλικος ο οποίος με χειρονομίες, με προτάσεις ή με εξιστόρηση, απεικόνιση ή παρουσίαση πράξεων που αφορούν τη γενετήσια ζωή προσβάλλει την αιδώ ανηλίκου, τον οποίον του έχουν εμπιστευθεί για να τον επιβλέπει ή να τον φυλάσσει, έστω και προσωρινά, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών και αν η πράξη τελείται κατά συνήθεια με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών. Η παράγραφος 2 εφαρμόζεται αναλόγως και στις περιπτώσεις αυτές.
4. Ο ενήλικος, ο οποίος μέσω διαδικτύου ή άλλου μέσου επικοινωνίας, αποκτά επαφή με πρόσωπο που δεν συμπλήρωσε τα δεκαέξι έτη και με προτάσεις ή με εξιστόρηση, απεικόνιση ή παρουσίαση πράξεων που αφορούν τη γενετήσια ζωή προσβάλλει την αιδώ του, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και αν η πράξη τελείται κατά συνήθεια με φυλάκιση τουλάχιστον τριών ετών.
5. Η παραγραφή των πράξεων των προηγούμενων παραγράφων αναστέλλεται μέχρι την ενηλικίωση του ανηλίκου.

Τέλος, αξίζει να αναφερθούμε στη χρησιμότητα του άρθρου που συνδέεται άμεσα με τα στοιχεία της ειδικής του υπόστασης ειδικότερα με το υποκείμενο και αντικείμενο του εγκλήματος. Τα υποκείμενα³⁹ είναι οι δυνάμει δράστες της κατάχρησης ανηλικών σε ασέλγεια καθώς αυτοί βρίσκονται σε πλεονεκτική θέση ως εκ της σχέσεως εμπιστοσύνης όπου αναπτύσσουν με τον υπό επίβλεψη ή φύλαξη ανήλικο, προκειμένου να εκμεταλλευτούν για τους ίδιους ηδονιστικούς σκοπούς την εν λόγω προνομιούχο σχέση. Η οικειότητα, η φιλική συναναστροφή, η συνοίκηση, η πνευματική εξάρτηση, η προσωπική αναφορά και η υπηρεσιακή σχέση πολλές φορές μετατρέπονται από κοινωνικοποιητικούς σε εγκληματογενείς παράγοντες στο μέτρο που αποτελούν παράλληλα πλαίσιο ευκαιρίας για την κατάχρηση εμπιστοσύνης με την οποία περιβάλλονται ο υπό προσωρινή έστω επίβλεψη ή φύλαξη ο ανήλικος. Ο ορισμός του δράστη είναι σαφής και η περιπτώσιολογία ικανοποιητική. Όσον αφορά το αντικείμενο του 342ΠΚ το θύμα πρέπει να είναι ανήλικο. Είναι αδιάφορο το φύλο του, όπως επίσης και ο τρόπος που ο δράστης επέτυχε το αποτέλεσμά του. Ας σημειωθεί ακόμη και το ενδεχόμενο γεγονός ο ανήλικος να συναίνεσε ελεύθερα ή να είχε την πρωτοβουλία της τέλεσης της ασελγούς πράξης καθώς και το να είχε αναπτυχθεί σοβαρός συναισθηματικός δεσμός έστω και αν προϋπήρχε της σχέσης εξάρτησης ή το να προϋπήρχαν μεταξύ τους γενετήσιες σχέσεις⁴⁰. Όλα τα παραπάνω σε συνδυασμό με την §4 (αντιμετωπίζεται η θάλλουσα στις μέρες μας διαδικτυακή ή τηλεπικοινωνιακή παιδοφιλία) συνηγορούν στο εξής συμπέρασμα: Η όλη δομή της ρύθμισης αποβλέπει στην προστασία των ανηλικών θυμάτων από τις σύγχρονες συμβατικού και ηλεκτρονικού χαρακτήρα ασελγείς πράξεις που τελούνται από οποιαδήποτε ή συνήθη και συγκεκριμένα πρόσωπα εναντίον της προσωπικής αιδούς τούτων η οποία κατά τα λοιπά αποτελεί την ψυχοπνευματική βάση της ορθής κοινωνικοποίησης και ψυχοβιολογικής εξέλιξης της προσωπικότητάς τους. Συνεπώς με τη θέσπισή αυτού του άρθρου είναι δυνατόν να αντιμετωπιστεί το αντικοινωνικό φαινόμενο της παιδοφιλίας όσο και οιαδήποτε κατάχρηση της γενετήσιας ζωής του ανηλικού προς ικανοποίηση ηδονιστικών σκοπών..

2.2.7 ΑΣΕΛΓΕΙΑ ΜΕ ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΕΞΟΥΣΙΑΣ Π.Κ. 343⁴¹

Το έγκλημα της ασέλγειας με κατάχρηση εξουσίας προβλέπονται στο ως άνω άρθρο με δύο μορφές βάσει του είδους της εξουσιαστικής σχέσης μεταξύ δράστη και θύματος. Κύριο μέλημα του ποινικού νομοθέτη είναι να διαφυλάξει καθαρές από γενετήσιες επιδιώξεις ορισμένες σχέσεις υπηρεσιακής ή άλλης εξάρτησης. Αποσκοπεί να προστατεύσει και τη γενετήσια ελευθερία των εξαρτημένων προσώπων και την ανόθευτη λειτουργία των σχέσεων αυτών από ερωτικές παρεμβάσεις που τραυματίζουν ουσιαδώς την κοινωνική τους σημασία. Οι δυο σκοποί είναι

³⁹ Βλ. ανάλυση της περιπτώσιολογίας των δυνάμει δραστών :Φίλιππος Ανδρέου «ποινικός κώδικας-κατ' άρθρο ερμηνεία- νομολογία- βιβλιογραφία» σελ.1358.

⁴⁰ Βλ. Μαγκάκη «Τα εγκλήματα περί την γενετήσιον και οικογενειακήν ζωή : δογματική έρευνα κατά τον ημέτερον ποινικόν κώδικα» σελ. 73 επ και Μπουρόπουλο «ερμηνεία ποινικού κώδικα- ειδικό μέρος»σελ. 592.

⁴¹ Άρθρο 343 :

Με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους τιμωρούνται: α)ο δημόσιος υπάλληλος που ενεργεί ασελγή πράξη με πρόσωπο που εξαρτάται υπηρεσιακά από αυτόν, εκμεταλλευόμενος αυτή τη σχέση, β)οι διορισμένοι ή οπωσδήποτε εργαζόμενοι σε φυλακές ή άλλα κρατητήρια, σε σχολές, παιδαγωγικά ιδρύματα, νοσοκομεία, κλινικές ή κάθε είδους θεραπευτήρια και αναρρωτήρια ή σε άλλα ιδρύματα, προορισμένα να περιθάλψουν πρόσωπα που έχουν ανάγκη από βοήθεια αν ενεργήσουν ασελγή πράξη με πρόσωπο που έχει εισαχθεί σ'αυτά τα ιδρύματα.

αλληλένδετοι. Τέλος, σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση του 1933⁴² προστατεύονται από τις ενέργειες προσώπων υπό την κυριαρχία ή την επίβλεψη των οποίων βρίσκονται τα άτομα που υπόκεινται σε μια πειθαρχία λιγότερο ή περισσότερο αυστηρή και τα άτομα που έχουν ανάγκη βοήθειας.

2.2.8 ΑΙΜΟΜΙΞΙΑ Π.Κ. 345⁴³

Σκοπός του νομοθέτη είναι η προστασία της ηθικής οικογενειακής τάξης, του πρωταρχικού και θεμελιώδους στοιχείου της οικογένειας και της κοινωνικής συμβίωσης κυρίως μεταξύ των συνδεομένων με στενό βιολογικό δεσμό. Αυτός ο στενός οικογενειακός κύκλος- που χρήζει προστασίας- περιλαμβάνει μόνο τους συγγενείς εξ αίματος ανιούσας και κατιούσας γραμμής και αδέρφια αμφιθαλή και ετεροθαλή και δε μπορεί σε καμία περίπτωση να διευρυνθεί. Οι γενετήσιες σχέσεις μεταξύ στενών συγγενών προσβάλλουν την ηθική υπόσταση της οικογένειας και διαταράσσουν σοβαρότατα την αρμονική συμβίωση μεταξύ των κόλπων της. Έτσι η απαγόρευση των γενετήσιων σχέσεων μεταξύ στενών συγγενών επιβάλλεται χάριν της ηθικής υπόστασης της οικογένειας και της αρμονικής συμβίωσης των μελών της.

Μάλιστα στην Αιτιολογική έκθεση του 1933⁴⁴ αναφέρεται ότι ο σκοπός εντοπίζεται α) στην εξασφάλιση και διατήρηση της αγνότητας στις οικογενειακές σχέσεις και β) στην απόκρουση του κινδύνου που δημιουργείται για τους απογόνους, ο οποίος κίνδυνος απειλεί τη σωματική και πνευματική υγεία της φυλής. Πράγματι με βάση τα πορίσματα της ιατρικής σχετικά με τη κληρονομικότητα είναι δυνατό στους δι' αιμομιξίας συλληφθέντες απογόνους ενός γένους, να επιφέρει σώρευση των κακών βιολογικών ιδιοτήτων, οι οποίες υπάρχουν στο γένος. Ως εκ τούτου η αιμομιξία τελούμενη με ανήλικα μέλη της οικογένειας προσβάλλει την ψυχική τους υγεία και τη διαμόρφωση της ηθικής τους προσωπικότητας. Συνεπώς ο τρίτος σκοπός της διάταξης είναι η προστασία της ψυχικής υγείας των ανήλικων μελών της οικογένειας.

2.2.9 ΑΣΕΛΓΕΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΣΥΓΓΕΝΩΝ Π.Κ.346

Στην παρ.1 του άρθρου 346 τιμωρείται η επιχείρηση άλλης ασελγούς πράξης που γίνεται μεταξύ των συγγενών που αναφέρονται στο άρθρο 345 και στην παρ.2 σημειώνεται ότι Η παρ.2 του άρθρου 345 έχει εφαρμογή στο εν λόγω άρθρο.

Όσα εγράφησαν για το άρθρ. 345 ΠΚ ισχύουν *mutatis mutandis* ισχύουν και για το άρθρο αυτό. Ας διευκρινιστεί μόνο ότι αντί της συνουσίας αρκεί κάθε άλλη ασελγής πράξη.

⁴² Βλ. σελ.505

⁴³ Άρθρο 345 :

1. Η συνουσία μεταξύ συγγενών εξ αίματος ανιούσας και κατιούσας γραμμής τιμωρείται ως προς τους ανιόντες με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών, ως προς τους κατιόντες με φυλάκιση μέχρι δύο ετών, μεταξύ αμφιθαλών ή ετεροθαλών αδελφών η συνουσία τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών.

2. Συγγενείς κατιούσας γραμμής μπορούν να απαλλαγούν από κάθε ποινή, αν κατά το χρόνο της πράξης δεν είχαν συμπληρώσει το 17ο έτος της ηλικίας τους.

⁴⁴ Αιτιολογική έκθεση σελ. 512.

2.2.10 ΑΣΕΛΓΕΙΑ ΠΑΡΑ ΦΥΣΗ Π.Κ.347

Στο άρθρο 347 ΠΚ τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών η παρά φύση ασέλγεια μεταξύ αρρένων που τελέστηκε: α) με κατάχρηση μιας σχέσης εξάρτησης που στηρίζεται σε οποιαδήποτε υπηρεσία ή που τελείται κατ' επάγγελμα β) από ενήλικο με αποπλάνηση προσώπου νεότερου από δεκαεπτά ετών, ή από κερδοσκοπία.

Παρά φύση ασέλγεια για τη θεμελίωση του εν λόγω άρθρου νοείται οποιαδήποτε ασελγής πράξη και όχι μόνο η σχετιζόμενη με τη συνουσία⁴⁵ μεταξύ ενήλικου και νεότερου των 17 ετών ανηλίκου, που έρχονται σε σωματική επαφή, που συντελέστηκε με παραπλάνηση του τελευταίου από τον πρώτο (εν γνώσει της ανηλικότητάς του) να ενεργήσει ή να υποστεί την πράξη. Αξιοποίητη δεν είναι κάθε παρά φύση ασέλγεια μεταξύ αρρένων αλλά μόνο η τελούμενη υπό ορισμένες προϋποθέσεις, γιατί μόνο αυτή κατά την άποψη του νομοθέτη δημιουργεί κοινωνικό κίνδυνο ο οποίος απαιτεί την ποινική προστασία. Η αξιοποίητη εγκληματική διαγωγή πρέπει να επιτυγχάνεται με αποπλάνηση του ανήλικου προσώπου, η οποία πραγματοποιείται με τη χρησιμοποίηση διαφόρων μέσων, ικανών να επηρεάσουν τη βούληση του ανηλίκου και να πετύχουν τη συγκατάθεσή του. Τέτοια μέσα είναι π.χ. η έκπληξη, η εκμετάλλευση της απειρίας, το χρηματικό κέρδος. Έτσι, αποκλείεται η αποπλάνηση αν ο ανήλικος, χωρίς καμία επιρροή από την αρχή, δείχνει προθυμία για την πράξη ή λαμβάνει πρωτοβουλία για την τέλεση αυτή.

Όσον αφορά τα προστατευόμενα έννομα αγαθά πρέπει να σημειώσουμε τα εξής: α) Ο νομοθέτης τιμωρεί την παραπλάνηση ατόμου νεότερου 17 ετών, διότι επιδιώκει να προστατεύσει «την ψυχική υγεία και την ηθική καθαρότητα της νεότητας⁴⁶» δηλ. και το συμφέρον της κοινωνικής ολότητας όσο και του (ανήλικου) ατόμου β) Τιμωρείται η διάπραξη της εγκληματικής συμπεριφοράς από κερδοσκοπία, διότι έννομο αγαθό είναι η ομαλή κοινωνική ζωή απαλλαγμένη από την οικονομική εκμετάλλευση της ομοφυλοφιλίας δηλ. αποκλειστικά προστατεύεται η κοινωνική ολότητα γ) Τιμωρείται επίσης και όποιος ασκεί ασέλγεια κατ' επάγγελμα, «ο έχων δηλ. – κατά τον Γαρδίκιαν την πρόθεσιν ίνα περιποιεί εαυτώ εισόδημα συνεχές και σημαντικόν, αν μη αποκλειστικόν».

2.2.11 ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΑΚΟΛΑΣΙΑΣ ΑΛΛΩΝ Π.Κ.348

Στο άρθρο 348 ΠΚ τιμωρείται α) όποιος κατ' επάγγελμα διευκολύνει με οποιονδήποτε τρόπο την ασέλγεια μεταξύ άλλων (§1) β) όποιος διευκολύνει την ασέλγεια μεταξύ άλλων χρησιμοποιώντας απατηλά μέσα και αν ακόμη δεν ενεργεί κατ' επάγγελμα (§2) και γ) όποιος κατ' επάγγελμα ή από κερδοσκοπία επιχειρεί να διευκολύνει, έστω και συγκαλυμμένα, με τη δημοσίευση αγγελίας, εικόνας, αριθμού τηλεφωνικής σύνδεσης ή με τη μετάδοση ηλεκτρονικών μηνυμάτων ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο την ασέλγεια με ανήλικο (§3). Παρατηρούμε ότι το αξιόποιο της διευκόλυνσης διευρύνεται, αφού η απαρίθμηση των τρόπων διευκόλυνσης είναι ενδεικτική.

⁴⁵ Βλ. αποφάσεις ΑΠ232/1998 ΠοινΔικ 1998 σελ.537 και Συμ.ΑΠ 121/1986 Ποιν.Χρον ΛΣΤ 490.

⁴⁶ Βλ. Μαγκάκη σελ.100

Ο σκοπός του νομοθέτη εντοπίζεται στην καταπολέμηση της ανάμιξης τρίτων στις γενετήσιες σχέσεις και συνεπώς στην προστασία του εννόμου αγαθού της καθαρότητας των ανθρωπίνων σχέσεων από ασελγείς πράξεις. Στην παρ. 3-η οποία προστέθηκε με το Ν.3064.2002- ο νομοθέτης, μάλιστα, επιθυμεί να διασφαλίσει στο μέγιστο δυνατό βαθμό και την ελευθερία αλλά και την υγεία των ανηλίκων στο πεδίο της γενετήσιας τους ζωής.

2.2.12 ΠΟΡΝΟΓΡΑΦΙΑ ΑΝΗΛΙΚΩΝ Π.Κ.348Α⁴⁷

Η εκμετάλλευση ανηλίκων ιδιαίτερα για την παραγωγή πορνογραφικού υλικού είναι ένα ζήτημα μείζονος σημασίας, που έχει λάβει πολύ μεγάλες διαστάσεις στις μέρες μας και προκαλεί το έντονο ενδιαφέρον, μιας και η «παιδική πορνογραφία» θέτει σε κίνδυνο τη μετέπειτα εξέλιξη του ανηλίκου και θίγει την ατομική του αξιοπρέπεια. Το ότι η ανάπτυξη της τεχνολογίας και των ηλεκτρονικών μέσων συνέβαλλαν ιδίως του διαδικτύου στην ευκολότερη πλέον διάδοση πορνογραφικού υλικού σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η παιδική πορνογραφία διαπράττεται συχνά από εγκληματική οργάνωση και η διαπίστωση ότι η γενετήσια εκμετάλλευση μέσω των πορνογραφικών σκηνών έχει ολέθρια αποτελέσματα⁴⁸ για το παιδί-θύμα οδήγησαν στην ενσωμάτωση ενός νέου άρθρου στον ποινικό κώδικα.

Με το 348^A ΠΚ, το οποίο προσετέθη με το άρθρ. 6 του ν. 3064/2002, εισάγεται με ρητή διάταξη νόμου το αξιόποινο της πορνογραφίας όταν αυτή τελείται από κερδοσκοπία και αφορά ανηλίκους, η οποία τα τελευταία χρόνια έχει προσλάβει επαχθή χαρακτήρα. Πρόκειται για ένα έγκλημα που σχετίζεται με την οικονομική εκμετάλλευση της γενετήσιας ζωής. Παράλληλα η προστατευτική δράση του άρθρου αυτού αφορά στο έννομο αγαθό της «παιδικότητας», του να ζει δηλαδή ένα ανήλικο άτομο, ανάλογα με την ηλικία του- σαν παιδί- και να απολαμβάνει τα δικαιώματά του. Στην §1 τιμωρείται η παραγωγή, η κατοχή, η αγορά, η διακίνηση και γενικότερα κάθε πράξη με την οποία συντελείται η κυκλοφορία του πορνογραφικού υλικού. Στην § 2 δίνεται η αποσαφήνιση του όρου «πορνογραφικό υλικό». Στην §3 του άρθρου 348 Α υπάρχει πρόβλεψη για ακόμη πιο σκληρή ποινή για τις περιπτώσεις εκείνες όπου το πορνογραφικό υλικό είναι αποτέλεσμα εκμετάλλευσης της πνευματικής αδυναμίας, της κουφότητας ή γενικά της απειρίας που χαρακτηρίζει τους ανήλικους σε θέματα

⁴⁷ Π.Κ.348Α:

1. Όποιος από κερδοσκοπία παρασκευάζει, κατέχει, προμηθεύεται, αγοράζει, μεταφέρει, διακινεί, διαθέτει, πωλεί ή θέτει με οποιονδήποτε τρόπο σε κυκλοφορία πορνογραφικό υλικό τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή δέκα χιλιάδων έως εκατό χιλιάδων ευρώ

2. Πορνογραφικό υλικό με την έννοια της προηγούμενης παραγράφου αποτελεί συνιστά κάθε περιγραφή ή πραγματική ή εικονική αποτύπωση, σε οποιονδήποτε υλικό φορέα, του σώματος ανηλίκου που αποσκοπεί στη γενετήσια διέγερση, καθώς και η καταγραφή ή η αποτύπωση, σε οποιονδήποτε υλικό φορέα, πραγματικής, προσποιητής ή εικονικής ασελγούς πράξης που ενεργείται για το ίδιο σκοπό από ή με ανήλικο.

3. Αν κάποια από τις πράξεις της πρώτης παραγράφου αφορά πορνογραφικό υλικό που συνδέεται με την εκμετάλλευση της ανάγκης, της πνευματικής αδυναμίας, της κουφότητας ή της απειρίας ανηλίκου ή με την άσκηση σωματικής βίας κατά αυτού, επιβάλλεται κάθειρξη έως εκατό χιλιάδων ετών και χρηματική ποινή πενήντα χιλιάδων ευρώ και αν η πράξη είχε ως αποτέλεσμα τη βαριά σωματική βλάβη του παθόντος, επιβάλλεται κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών και χρηματική ποινή εκατό χιλιάδων έως πεντακοσίων χιλιάδων ευρώ.

⁴⁸ Τα παιδιά που έχουν υποστεί σεξουαλική εκμετάλλευση είναι συνήθως επιρρεπή στην ατίθαση συμπεριφορά, στους αγενείς τρόπους, στην πυρομανία, στην τέλεση εγκλημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας, στην αυτοκαταστροφή κ.λπ.

που άπτονται του πεδίου της γενετήσιας δράσης όπως επίσης και για τις περιπτώσεις εκείνες όπου η πράξη επέφερε τη βαριά σωματική βλάβη του παθόντος.

2.2.13 ΜΑΣΤΡΟΠΕΙΑ Π.Κ.349⁴⁹

Με το άρθρο 349, στο οποίο προβλέπονται δύο αυτοτελείς μορφές του εγκλήματος της μαστροπείας: α) η μαστροπεία κατά ανηλίκων και η β) μαστροπεία κατά γυναικών γενικά, αναφέρεται σε πράξεις ιδιαίτερα επικίνδυνες για την ψυχική και σωματική υγεία όπως και για την ηθική της νεότητας και για αυτόν το λόγο ιδιαίτερος τιμωρητές. Η μαστροπεία προσβάλλει τη σωματική αγνεία και υγεία των θηλέων προσώπων είτε ανηλίκων είτε ενηλίκων, αμέμπτων ή μη ηθών, έγγαμων ή άγαμων τα οποία δεν έχουν καταστεί ακόμη πόρνες.

Προστατευόμενο έννομο αγαθό είναι η καθαρότητα των ανθρωπίνων σχέσεων από ασελγείς πράξεις, η καταπολέμηση της διαφθοράς στο πεδίο της ερωτικής ζωής. Στόχος της διάταξης – σύμφωνα με τον Κοκκολάκη- είναι κατά βάση η προστασία του κοινωνικού συνόλου από την παιδική διαφθορά στο πεδίο της γενετήσιας ζωής,⁵⁰ ενώ σύμφωνα με τον Γάφο⁵¹ προστατεύεται το δημόσιο συμφέρον της καταπολέμησης της ασελγείας.

2.2.14 ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΠΟΡΝΗΣ Π.Κ.350

Στο άρθρο 350ΠΚ τιμωρείται κάθε άντρας που συντηρείται ολικά ή εν μέρει από γυναίκα που ασκεί κατ' επάγγελμα την πορνεία και από την εκμετάλλευση των σχετικών ανήθικων κερδών της τιμωρείται με φυλάκιση έξι μηνών μέχρι τριών ετών, αν δεν υπάρχει περίπτωση να τιμωρηθεί για άλλη βαρύτερη αξιόποινη πράξη. Ο τίτλος του ως άνω άρθρου φανερώνει το σκοπό της ποινικής πρόβλεψης αυτού του αδικήματος: ν' αντιμετωπιστεί το κοινωνικό φαινόμενο της εκμετάλλευσης των πορνών.

⁴⁹ Άρθρο 349:

"1. Όποιος για να εξυπηρετήσει την ακολασία άλλων προάγει ή εξωθεί στην πορνεία ανήλικο ή υποθάλπει ή διευκολύνει την πορνεία ανηλίκων τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών και με χρηματική ποινή δέκα χιλιάδων έως πενήντα χιλιάδων ευρώ.

2. Με κάθειρξη και χρηματική ποινή πενήντα χιλιάδων έως εκατό χιλιάδων ευρώ τιμωρείται ο υπαίτιος, αν το έγκλημα τελέστηκε:

α) εναντίον προσώπου νεότερου των δεκαπέντε ετών,
β) με απατηλά μέσα,

γ) από τον ανιόντα συγγενή εξ αίματος ή εξ αγχιστείας ή από θετό γονέα, σύζυγο, επίτροπο ή από άλλον στον οποίο έχουν εμπιστευθεί τον ανήλικο για ανατροφή, διδασκαλία, επίβλεψη ή φύλαξη, έστω και προσωρινή, δ) από υπάλληλο ο οποίος κατά την άσκηση της υπηρεσίας του ή επωφελούμενος από την ιδιότητά του αυτή διαπράττει ή συμμετέχει με οποιονδήποτε τρόπο στη πράξη.

3. Όποιος κατ' επάγγελμα ή από κερδοσκοπία προάγει στην πορνεία γυναίκες τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δεκαοκτώ μηνών και με χρηματική ποινή. Η τέλεση της πράξης από υπάλληλο, ο οποίος κατά την άσκηση της υπηρεσίας του ή επωφελούμενος από την ιδιότητά του αυτή διαπράττει ή συμμετέχει με οποιονδήποτε τρόπο στην πράξη, συνιστά επιβαρυντική περίπτωση.

⁵⁰ Βλ. Εμμανουήλ Γ. Κοκκολάκης «Τα εγκλήματα κατά της γενετήσιου ελευθερίας και της οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιου ζωής» Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα Αθήνα 1994 σελ. 88επ.

⁵¹ Βλ. Ηλ. Γάφος «Ποινικό Δίκαιο- ειδικό μέρος», τ.Ε, 1965, σελ. 59.

Προστατεύομενο έννομο αγαθό είναι η προσωπική και η οικονομική ελευθερία της πορνεομένης γυναίκας. Κατά τους Ανδρουλάκη και Συμεωνίδου-Καστανίδου είναι η προστασία από την οικονομική εκμετάλλευση της γενετήσιας ζωής⁵². Απέναντι σε αυτήν την άποψη υποστηρίζεται και άποψη ότι προστατεύεται και η ελευθερία διάθεσης της πόρνης δηλ. ότι η διάταξη αποβλέπει στην προστασία και της πόρνης από του να γίνει αντικείμενο εκμετάλλευσης, με συνέπεια να δικαιούται να παραστεί η πόρνη ως πολιτικώς ενάγουσα. Η νομολογία έχει διατυπώσει τη σταθερή άποψη ότι προστατεύεται το δημόσιο συμφέρον, συνιστάμενο στην καταπολέμηση της εκμετάλλευσης της ακολασίας και της συναφούς εγκληματικότητας, στην καταπολέμηση της εμπορευματοποίησης των γενετήσιων σχέσεων και στην παρεμπόδιση παρεμβολής τρίτων προσώπων σε αυτού του είδους τις σχέσεις.

2.2.15 ΣΩΜΑΤΕΜΠΟΡΙΑ Π.Κ.35153

Έχουν υποστηριχθεί τρεις βασικές απόψεις περί της έννοιας του εννόμου αγαθού του προστατευομένου στο άρθρο 351 ΠΚ και συγκεκριμένα: α) η ηθική υπόσταση της κοινωνίας β) η προστασία της κοινωνίας από την εγκληματικότητα και γ) η προστασία της νεότητας από τη διαφθορά.

Πιο συγκεκριμένα η ηθική υπόσταση της κοινωνίας ως προστατευόμενο έννομο αγαθό αναγράφεται στην Αιτιολογική Έκθεση⁵⁴. Παράλληλα σκοπός του

⁵² Βλ. Συμεωνίδου -Καστανίδου, ποινικό δίκαιο- ειδικό μέρος, 1997, σελ. 177.

⁵³ Άρθρο 351:

‘1. Όποιος με τη χρήση βίας, απειλής ή άλλου εξαναγκαστικού μέσου ή την επιβολή ή κατάχρηση εξουσίας προσλαμβάνει, μεταφέρει ή προωθεί εντός ή εκτός της επικράτειας, κατακρατεί, υποθάλλει, παραδίδει με ή χωρίς αντάλλαγμα σε άλλον ή παραλαμβάνει από άλλον πρόσωπο με σκοπό να προβεί ο ίδιος ή άλλος στη γενετήσια εκμετάλλευσή του τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών και χρηματική ποινή δέκα χιλιάδων έως πενήντα χιλιάδων ευρώ.

2. Με την ποινή της προηγούμενης παραγράφου τιμωρείται ο υπαίτιος αν, για να πετύχει τον ίδιο σκοπό, αποσπά τη συναίνεση προσώπου με τη χρήση απατηλών μέσων ή το παρασύρει, εκμεταλλεύομενος την ευάλωτη θέση του με υποσχέσεις, δώρα, πληρωμές ή παροχή άλλων ωφελημάτων.

3. Όποιος εν γνώσει ενεργεί ασελγή πράξη με πρόσωπο το οποίο τελεί υπό τις συνθήκες που περιγράφονται στις παραγράφους 1 και 2 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών.

4. Με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών και χρηματική ποινή πενήντα χιλιάδων έως εκατό χιλιάδων ευρώ τιμωρείται ο υπαίτιος σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους, αν η πράξη: α) στρέφεται κατά ανηλίκου ή συνδέεται με την πνευματική αδυναμία ή την κουφότητα του παθόντος, β) τελέσθηκε από ένα από τα πρόσωπα που αναφέρονται στο στοιχείο γ’ της παραγράφου 2 του άρθρου 349,

γ) συνδέεται με την παράνομη είσοδο, παραμονή ή έξοδο του παθόντος από τη χώρα,

δ) τελείται κατ’ επάγγελμα,

ε) τελείται από υπάλληλο ο οποίος κατά την άσκηση της υπηρεσίας του ή επωφελούμενος από την ιδιότητά του αυτή διαπράττει ή συμμετέχει με οποιονδήποτε τρόπο στην πράξη ή

στ) είχε ως αποτέλεσμα τη βαριά σωματική βλάβη του παθόντος.

5. Αν κάποια από τις πράξεις της πρώτης και δεύτερης παραγράφου είχε ως αποτέλεσμα το θάνατο του παθόντος επιβάλλεται ισόβια κάθειρξη.

6. Η κατά τις προηγούμενες παραγράφους γενετήσια εκμετάλλευση συνίσταται στην επιχείρηση από κερδοσκοπία οποιασδήποτε ασελγούς πράξης ή στη χρησιμοποίηση από κερδοσκοπία του σώματος, της φωνής ή της εικόνας προσώπου για την πραγματική ή προσποιητή επιχείρηση τέτοιας πράξης ή για την παροχή εργασίας ή υπηρεσιών που αποσκοπούν στη γενετήσια διέγερση.

⁵⁴ Προστατεύεται –σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση του 1933 σελ. 524- «η ηθική η οποία σπουδαίως κινδυνεύει εκ της δράσεως των απαισίων τούτων παρασίτων, τα οποία προς σκοπόν

νομοθέτη είναι να καταπολεμήσει τη δραστηριότητα, εκείνη που ενισχύει την πορνεία των γυναικών, δηλ. τη στρατολόγηση του έμψυχου υλικού της πορνείας.

Ως περαιτέρω έννομο αγαθό ο Μαγκάκης έχει υποστηρίξει την προστασία της κοινωνίας από την εγκληματικότητα. Κι αυτό επειδή οι σωματέμποροι είναι «στοιχεία λίαν επικίνδυνα εις την κοινωνίαν έχοντα έμμονον ροπήν προ παντός είδους εγκλήματος», όπως αναφέρει ο Γαρδίκας. Και συνεχίζει: « Ως συνηθέστερα εγκλήματα που διαπράττουν είτε κατά των πελατών των πορνών είτε και κατά των ίδιων των γυναικών είναι οι βιαιοπραγίες και οι εκβιασμοί. Ιδιαίτερα η μεγάλη εξάρτηση των πορνών από τους σωματέμπορους και ο φόβος τους για το τι πρόκειται να τους συμβεί τις αποτρέπει από το να αποσπαστούν από την πορνεία⁵⁵».

Τέλος, προστατεύεται και η νεότητα από τη μάλιστα της πορνείας, από τη διαφθορά. Ως ειδικότερο έννομο αγαθό εμφανίζεται και η προστασία των ανήλικων γυναικών. Σε αυτό το συμπέρασμα καταλήγουμε διότι ο ποινικός νομοθέτης θέλησε να διαφοροποιήσει τη σωματεμπορία ανάλογα με το αν το θύμα είναι ανήλικη ή ενήλικη γυναίκα. Έτσι, στην παλιά παρ.1 α πριν από το ν.3064/2002 (στην νέα παρ.4) η ανηλικότητα, ενώ στην παλιά παρ.1β πριν από το ν.3064/2002 (στην νέα παρ.1) που προστατευόμενο έννομο αγαθό είναι η ελεύθερη βούληση των γυναικών⁵⁶, η προσωπική τους ελευθερία να επιλέγουν ελεύθερα τον εκάστοτε ερωτικό τους σύντροφο.

2.2.16 ΑΣΕΛΓΕΙΑ ΜΕ ΑΝΗΛΙΚΟ ΕΝΑΝΤΙ ΑΜΟΙΒΗΣ Π.Κ.351Α⁵⁷

Με αυτό το άρθρο ο ποινικός νομοθέτης τιμωρεί κάθε ασελγής πράξη που διαπράττει ενήλικος με ανήλικο έναντι αμοιβής ή άλλων υλικών ανταλλαγμάτων π.χ. ναρκωτικών ουσιών, όπως επίσης κάθε ασελγής πράξη μεταξύ ανηλικών που προκαλείται με τον ίδιο τρόπο από ενήλικο και τελείται ενώπιον του ιδίου ή άλλων ενηλικών. Επίσης προβλέπεται ως επιβαρυντική περίπτωση η κατά συνήθεια⁵⁸ τέλεση της πράξης.

κέρδους εμπορεύονται την σωματικήν υγείαν, την ελευθερίαν, την υγείαν και την ζωήν αυτήν των ανθρώπων, εξωθούντες εις καταστροφάσκαι εις ζωήν μαρτυρίου τας περιπίπτουσας εις τους όνυχας αυτών ατυχείς υπάρξεις».

⁵⁵ Γαρδίκας, Εγκληματολογία, σελ.335 επ.

⁵⁶ Εφ. Ιωανν. 41/1994, Υπεράσπιση 1995, σελ.335

⁵⁷ Π.Κ.351 Α:

§1 «Η ασελγής πράξη με ανήλικο που τελείται από ενήλικο με αμοιβή ή άλλα υλικά ανταλλάγματα ή η ασελγής πράξη μεταξύ ανηλικών που προκαλείται από ενήλικο με τον ίδιο τρόπο και τελείται ενώπιον αυτού ή άλλου ενηλικού τιμωρείται ως εξής:

α) αν ο παθών δεν συμπλήρωσε τα δέκα έτη, με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών και χρηματική ποινή εκατό χιλιάδων έως πεντακοσίων χιλιάδων ευρώ,

β) αν ο παθών συμπλήρωσε τα δέκα, όχι όμως και τα δεκαπέντε έτη, με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών και χρηματική ποινή πενήντα χιλιάδων έως εκατό χιλιάδων ευρώ,

γ) αν συμπλήρωσε τα δεκαπέντε έτη, με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή δέκα χιλιάδων έως πενήντα χιλιάδων ευρώ.

Κατά την επιμέτρηση της ποινής δεν εφαρμόζεται το άρθρο 83 στοιχείο ε».

§2 «Η κατά συνήθεια τέλεση της πράξης από τον ενήλικο σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο συνιστά επιβαρυντική περίσταση»

§3 «Αν η πράξη της πρώτης παραγράφου είχε ως αποτέλεσμα το θάνατο του παθόντος επιβάλλεται ισόβια κάθειρξη».

⁵⁸ Η έννοια της κατά συνήθεια τέλεσης της πράξης δίδεται στο Π.Κ. 13 περίπτ. β : «κατά συνήθεια τέλεσης του εγκλήματος συντρέχει όταν από την επανειλημμένη τέλεση της πράξης προκύπτει σταθερή ροπή του δράστη προς τη διάταξη του συγκεκριμένου εγκλήματος ως στοιχείο της προσωπικότητας του δράστη».

Οι βαριές στερητικές της ελευθερίας ποινές αλλά και οι μεγάλες χρηματικές ποινές καταδεικνύουν το μέγεθος της βλάβης που προξενεί το εν λόγω έγκλημα στις παιδικές ψυχές, στην ψυχική υγεία και ισορροπία του εμπλεκόμενου ανήλικου. Εξάλλου η παροχή αμοιβής ή άλλων υλικών ανταλλαγμάτων είναι πολύ πιθανό ότι θα οδηγήσει στη δημιουργία λαθεμένης αντίληψης του ανήλικου σε ό, τι αφορά τις γενετήσιες σχέσεις και ως εκ τούτου είναι βέβαιο ότι η διαδικασία αυτή δε συνεισφέρει καθόλου στο να έχει ο ανήλικος τα σωστά ερεθίσματα ώστε να καταφέρει με τη σειρά του να διαμορφώσει ισορροπημένη προσωπικότητα. Οι προαναφερθείσες λοιπόν ποινές είναι αυστηρές γιατί ο νομοθέτης αποσκοπεί στο να αποθαρρύνει τους δράστες από τη γενετήσια εκμετάλλευση των ανήλικων οι οποίες πολλές φορές αποβλέπουν και στην κερδοσκοπία.

2.3.1 ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ Σ5§1⁵⁹

Η προσωπική ελευθερία είναι το πρωταρχικό και θεμελιωδέστερο ατομικό δικαίωμα, που σημαίνει: αδέσμευτη φυσική υπόσταση, δηλαδή έλλειψη περιορισμών σε ό, τι αφορά τη φυσική, ψυχοσωματική ύπαρξη και δράση του ανθρώπου. Το ισχύον Σύνταγμα κατοχυρώνει την προσωπική ελευθερία ως δυνατότητα αυτοκαθορισμού και αυτοδιάθεσης του ατόμου⁶⁰. Με άλλα λόγια, η ελευθερία αυτή είναι το δικαίωμα του κάθε ανθρώπου να προγραμματίζει και διαμορφώνει τη ζωή του σύμφωνα με τις κλίσεις, τις ικανότητες, τα ενδιαφέροντα και τις κοσμοθεωρητικές αντιλήψεις αυτού.

Το άρθρο 5§1 κατοχυρώνει το δικαίωμα του καθενός να αναπτύσσεται ως άνθρωπος. Η αναφορά στην «ανάπτυξη της προσωπικότητας» δεν σημαίνει ότι το Σύνταγμα προστατεύει μόνο εξυψωμένες εκφάνσεις της ανθρώπινης ζωής ή μόνον όσους είναι «προσωπικότητες» ούτε προστατεύει το Σύνταγμα μόνο την «ανάπτυξη» με την έννοια της προαγωγής ή βελτιώσεως της προσωπικότητας. Προσωπικότητα, κατά την έννοια του 5§1, σύμφωνα με τον Α. Μάνεση είναι «το σύνολο των ιδιοτήτων, ικανοτήτων και καταστάσεων, που αφενός μεν προκύπτουν από την υπόσταση του ανθρώπου ως έλλογου όντος, αφετέρου δε εξατομικεύουν ένα συγκεκριμένο πρόσωπο. Ο όρος "προσωπικότητα" στο Σύνταγμα δεν χρησιμοποιείται για την υποδήλωση απλώς της νομικής ιδιότητας του προσώπου, δηλαδή του υποκειμένου δικαίου (δικαιωμάτων και υποχρεώσεων). Αυτό άλλωστε είναι αυτονόητο, δεδομένου ότι όλο το ισχύον σήμερα δικαιοσύνη προϋποθέτει, αλλά και αναγνωρίζει ρητά την ιδιότητα του προσώπου σε κάθε άνθρωπο ("Κάθε άνθρωπος έχει την ικανότητα να είναι υποκείμενο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων", άρθρο 34 Α.Κ.).»

Υποκείμενο (φορέας) του δικαιώματος της ελεύθερης ανάπτυξης είναι κάθε άνθρωπος, άρα οι ανήλικοι και τα νήπια.

Η προσωπικότητα του ανθρώπου συντίθεται από σωματική, ψυχική, πνευματική, ηθική, κοινωνική υπόστασή του, από την οποία απορρέουν επιμέρους δικαιώματα που αφορούν στην προστασία συγκεκριμένων έννομων αγαθών, συνυφασμένων με

⁵⁹ Σ5§1: «Καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη»

⁶⁰ Βλ. Δημητρόπουλο οπ.παρ.σελ38 επ., Μάνεση οπ. παρ. σελ. 114 επ., Ράικο οπ. παρ. σελ. 335 επ., Χρυσόγονο οπ. παρ. σελ. 165 επ., Π.Δ. Δαγτόγλου «Συνταγματικό Δίκαιο, Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα» τόμ. Β' Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα Αθήνα-Κομοτηνή 2005 έκδοση 2^η, σελ. 1331 επ.

την προσωπικότητά του, όπως της σωματικής ελευθερίας και ακεραιότητας, οντότητας, μορφής (εικόνας), υγείας, τιμής, πνευματικής (επιστημονικής, καλλιτεχνικής κλπ.) δημιουργίας, ιδιωτικής ζωής, αλλά και ορισμένες προεκτάσεις τους π.χ. δικαίωμα αυτοδιάθεσης, εν γένει στη ζωή ή στο θάνατο, δικαίωμα του καθένα να εξουσιάζει το σώμα του και να το χρησιμοποιεί όπως θέλει.

Η ελευθερία διενέργειας γενετήσιων πράξεων αποτελεί έκφανση της προσωπικότητας, ενώ συγχρόνως η ελευθερία αναπτύξεως της προσωπικότητας περιλαμβάνει αναμφίβολα το δικαίωμα αυτοδιαθέσεως του ατόμου και στο σεξουαλικό τομέα.

Η ελευθερία της σεξουαλικής δραστηριότητας του ατόμου περιορίζεται όμως κατά βάση από τη γενική ρήτρα των χρηστών ηθών (Σ 5§1) καθώς επίσης και από τα δικαιώματα των άλλων, εφόσον διενέργεια γενετήσιων πράξεων προαπαιτεί κατ' αρχήν τη συμμετοχή και δεύτερου προσώπου, του οποίου η συναίνεση απαιτείται για την ολοκλήρωση των πράξεων αυτών .

2.3.2 Η ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΑΞΙΑ Σ2§1

Το Σύνταγμα προστατεύει ρητά στο άρθρο 2§1 ρητά την ανθρώπινη αξία. Το γεγονός ότι η διάταξη αυτή βρίσκεται στο πρώτο μέρος του Συντάγματος («βασικές διατάξεις») και μάλιστα στις διατάξεις που ρυθμίζουν τη μορφή του πολιτεύματος και όχι στο δεύτερο που αφορά τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα την πρόθεση του νομοθέτη να αναγάγει τη διάταξη αυτή σε θεμελιώδη αρχή για τη συνολική συνταγματική τάξη της χώρας γι' αυτό άλλωστε την εξαιρεί από της υποκείμενες σε αναθεώρηση ή αναστολή διατάξεις. Ο σεβασμός της αξίας του ανθρώπου αποτελούν την υπέρτατη αξία σε μία φιλελεύθερη και δημοκρατική κοινωνία. η υποχρέωση που απορρέει από τη διάταξη αυτή, αφορά τις προσβολές που προέρχονται όχι μόνο από τα κρατικά όργανα, αλλά και από τους ιδιώτες.

Η «αξία του ανθρώπου είναι ο απαραβίαστος εκείνος πυρήνας της προσωπικότητας του ανθρώπου ως φυσικού υποκειμένου δικαίου που διακρίνει τον άνθρωπο αφενός από τα άλογα όντα και αφετέρου από τα αντικείμενα του δικαίου. Άνθρωπος και ανθρώπινη αξία είναι όροι συνώνυμοι. Η ανθρώπινη αξία δεν αποτελεί παρά τη νομική μεταγλώττιση του όρου "άνθρωπος". Άνθρωπος και ανθρώπινη αξία αποτελούν πραγματική-δικαιική ταυτότητα. Η ανθρώπινη φύση είναι τρισυπόστατη: σωματική, πνευματική, κοινωνική. Επομένως τρισυπόστατη είναι και η ανθρώπινη αξία.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η ανθρώπινη αξία δεν ταυτίζεται με την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Η ανθρώπινη αξιοπρέπεια αναφέρεται κυρίως στην κοινωνική διάσταση της ανθρώπινης φύσης και όχι στη σωματική ή την πνευματική. Η ανθρώπινη αξιοπρέπεια είναι βασικά έννοια, που προσδιορίζεται από αξιολογικές κρίσεις, όχι βέβαια υποκειμενικές αλλά από κρίσεις που επικρατούν στην κοινωνική συνείδηση. Η ανθρώπινη αξία, από την άλλη πλευρά προσδιορίζεται απ' αυτή την ίδια την ανθρώπινη οντότητα. Ο προσδιορισμός της ανθρώπινης αξίας, δηλαδή του ανθρώπου, είναι ανεξάρτητος από τις αξιολογικές κρίσεις, όχι μόνο τις υποκειμενικές, αλλά και εκείνες που επικρατούν στην κοινωνική συνείδηση.

Η ανθρώπινη αξία όμως ταυτίζεται με την προσωπικότητα. Προσωπικότητα είναι η ανθρώπινη αξία του συγκεκριμένου ατόμου. Προσωπικότητα είναι ο ειδικός συνδυασμός των γενικών υλικών, πνευματικών και κοινωνικών γνωρισμάτων του ανθρώπινου γένους σε συγκεκριμένο άτομο. Η ανθρώπινη αξία προσδίδει ουσιαστικό περιεχόμενο στην προσωπικότητα την οποία ταυτόχρονα οριοθετεί.

Φορείς του δικαιώματος της ανθρώπινης αξίας είναι όλα τα φυσικά πρόσωπα, δηλαδή όλοι οι άνθρωποι ανεξάρτητα από οποιαδήποτε διάκριση, ενώ η προστασία αρχίζει ήδη από τη γέννηση και αφορά και το κυοφορούμενο.

Η κατοχύρωση της αξίας του ανθρώπου είναι απαραβίαστη. Δεν υπόκειται σε κανένα περιορισμό και σε καμία επιφύλαξη νόμου, ούτε επιτρέπει εξαιρέσεις στο πλαίσιο ειδικών εξουσιαστικών σχέσεων. Η διάταξη του 2§1δεν υπόκειται σε αναθεώρηση ούτε ανήκει σε εκείνες η ισχύς των οποίων μπορεί να ανασταλεί κατά το άρθρο 48§1. Η αξία του ανθρώπου αποτελεί αντιθέτως το άκρο όριο οποιοδήποτε περιορισμού ατομικού δικαιώματος που επιτρέπει εκάστοτε το Σύνταγμα, είτε αυτός αναφέρεται στο περιεχόμενο είτε στους φορείς του δικαιώματος.

2.3.3 Η ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ Σ7§2⁶¹, Σ106§2

Σύμφωνα με το άρθρ. 7 §2 Σ απαγορεύεται η θέσπιση σωματικών ποινών καθώς και οποιασδήποτε άλλης ποινής όπου χρησιμοποιείται ο άνθρωπος ως αντικείμενο. Διαφορετικά προσβάλλεται η ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

Η αξιοπρέπεια είναι η αξία που πρέπει να έχει κάθε άνθρωπος, ως έλλογο και συνειδητό ον, ως πρόσωπο⁶². Η αξιοπρέπεια αναφέρεται κυρίως στην κοινωνική διάσταση της ανθρώπινης φύσεως και δεν αποδίδει το ευρύτερο περιεχόμενο της ανθρώπινης αξίας.

Η ανθρώπινη αξιοπρέπεια είναι μία ηθική έννοια, η οποία έγινε νομική μετά τη διεθνή και συνταγματική προστασία αυτής, πρόκειται για μία αόριστη νομική έννοια, ο καθορισμός της οποίας είναι δύσκολος. Υποστηρίζεται από ορισμένους συγγραφείς ότι η ανθρώπινη αξιοπρέπεια θα μπορούσε κατά τον απλούστερο τρόπο να οριστεί ως η (πραγματική ή δυνητική) ικανότητα του αυτοκαθορισμού (αυτοδιάθεσης)⁶³. Ο άνθρωπος δεν επιτρέπεται να τυγχάνει μεταχείρισης «απρόσωπης» ως ένα αντικείμενο.

Αποκλειστικός φορέας της συνταγματικά προστατευόμενης αξιοπρέπειας είναι αναμφίβολα κάθε άνθρωπος χωρίς καμία εξαίρεση. Η κατοχή της αξιοπρέπειας δεν προϋποθέτει την πραγματική αλλά απλώς τη δυνητική ικανότητα αυτοδιαθέσεως. Με άλλα λόγια αναμφίβολα φορέας της ανθρώπινης αξιοπρέπειας είναι και ο άνθρωπος εκείνος, ο οποίος αδυνατεί για διάφορους λόγους να ασκεί το δικαίωμα της αυτοδιαθέσεως. Έτσι, η κατοχή της ανθρώπινης αξιοπρέπειας συμπίπτει καταρχήν με την ικανότητα δικαίου (άρθρο 34 Α.Κ.) και δεν προϋποθέτει τη δικαιοπρακτική ικανότητα (άρθρα 127 επ.). Κατ' ακολουθία, φορείς της ανθρώπινης αξιοπρέπειας είναι και οι ανήλικοι, συμπεριλαμβανομένων και των νηπίων, οι πνευματικά ασθενείς και οι αναισθητοί. Η κατοχή της ανθρώπινης αξιοπρέπειας είναι ανεξάρτητη από την προσωπική κοινωνική του συγκεκριμένου ανθρώπου, ενώ οποιαδήποτε διάκριση των ανθρώπων εν προκειμένω είναι ανεπίτρεπτη. Συνεπώς φορείς της ανθρώπινης αξιοπρέπειας είναι και οι εγκληματίες.

⁶¹ Σ 7§2: «Τα βασανιστήρια, οποιαδήποτε σωματική κάκωση, βλάβη υγείας ,ή άσκηση ψυχολογικής βίας, καθώς και κάθε άλλη προσβολή της ανθρώπινης αξιοπρέπειας απαγορεύονται και τιμωρούνται, όπως νόμος ορίζει». Σ106§2 «Η ιδιωτική οικονομική πρωτοβουλία δεν επιτρέπεται να αναπτύσσεται σε βάρος της ελευθερίας και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας ή προς βλάβη της εθνικής οικονομίας».

⁶² Βλ. Μάνεση οπ. παρ. σελ.109

⁶³ Βλ. Ράικο οπ. παρ. σελ. 269

2.3.4 ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΤΙΜΗ Σ5§2⁶⁴

Όπως ορίζει το ελληνικό Σύνταγμα στο άρθρο 5§2⁶⁵, όλοι όσοι βρίσκονται στην Ελληνική Επικράτεια απολαμβάνουν την απόλυτη προστασία της τιμής τους. Η τιμή είναι κοινωνικό αγαθό, έννομο αγαθό που έχει αναγκαία κοινωνική αναφορά. Πρόκειται για τη γενικότερη αξιολόγηση των μελών της κοινωνίας για συγκεκριμένο πρόσωπο. Η τιμή συνιστά και στοιχείο της προσωπικότητας.

Β΄ ΜΕΡΟΣ

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ

3 Η ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΖΩΗ

3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ιδιωτική σφαίρα αναφέρεται στην ιδιωτική ζωή του ατόμου και μάλιστα (α) τόσο στην ατομική όσο και (κατ' επέκταση) την οικογενειακή του ζωή, και τόσο στον άμεσο βιοτικό του χώρο (κατοικία), (β) όσο και στην επικοινωνία με τους συνανθρώπους του.

Το Σύνταγμα κατοχυρώνει στη διάταξη του άρθρου 9§1 εδ. β' την «ιδιωτική και οικογενειακή ζωή του ατόμου». Ειδικότερα, στο άρθρο 93§2 επιτρέπει την εξαίρεση από τον κανόνα της δημοσιότητας των συνεδριάσεων των δικαστηρίων, αν «συντρέχον ειδικοί λόγοι προς προστασίας του ιδιωτικού ή οικογενειακού βίου των διαδίκων». Σε άλλες δύο παραδοσιακές διατάξεις (το υπόλοιπο άρθρο 9 και το άρθρο 19) το Σύνταγμα κατοχυρώνει το άσυλο της κατοικίας και το απόρρητο της επικοινωνίας.

Η ιδιωτική σφαίρα του ατόμου αποτελεί συστατικό μέρος της προσωπικότητας του. Όταν η σφαίρα αυτή δε γίνεται σεβαστή, εμποδίζεται η ανάπτυξη της προσωπικότητας του και σε ακραίες περιπτώσεις διακινδυνεύεται και αυτή η πνευματική υγεία του ατόμου. Χωρίς ιδιωτική σφαίρα το άτομο χάνει την ατομικότητά του και μετατρέπεται σε ανώνυμο και άβουλο ποσοστό του συνόλου. Είναι λογικώς επόμενο, ότι τα ολοκληρωτικά καθεστώτα περιορίζουν σημαντικά και σε πολλές περιπτώσεις αίρουν την ιδιωτική σφαίρα του ατόμου.

Αλλά και σε μία δημοκρατική, φιλελεύθερη πολιτεία διακινδυνεύεται η ιδιωτική σφαίρα του ανθρώπου από τρεις κυρίως πλευρές:

⁶⁴ Σ 5§2 «όλοι όσοι βρίσκονται στην Ελληνική Επικράτεια απολαμβάνουν την απόλυτη προστασία της ζωής, της τιμής και της ελευθερίας τους, χωρίς διάκριση εθνικότητας, φυλής, γλώσσας και θρησκευτικών ή πολιτικών πεποιθήσεων. Εξαιρέσεις επιτρέπονται στις περιπτώσεις που προβλέπει το διεθνές δίκαιο. Απαγορεύεται η έκδοση αλλοδαπού που διώκεται για τη δράση του υπέρ της ελευθερίας.»

⁶⁵ Βλ. Δημητρόπουλο οπ. παρ. σελ. 150

1. Πρώτον, από το συνηθισμένο περιορισμό του σύγχρονου ανθρώπου σε μικρές κατοικίες που δυσχεραίνουν τη διατήρηση της ιδιωτικής σφαίρας τόσο έναντι των συγκατοίκων, όσο και έναντι των γειτόνων.
2. Δεύτερον, από τη διαρκώς αυξανόμενη τεχνολογική δυνατότητα διεισδύσεως στην ιδιωτική σφαίρα τρίτων χωρίς τη θέληση ή καν τη γνώση τους.
3. Τρίτον, από την καταχρηστική χρησιμοποίηση των πληροφοριών που συσσωρεύονται στα διάφορα συστήματα ηλεκτρονικών υπολογιστών.

Η θεμελιώδης σημασία του δικαιώματος ιδιωτικής σφαίρας δηλώνεται και στο γεγονός ότι το Σύνταγμα κατοχυρώνει τόσο το απαραβίαστο της ανταποκρίσεως και επικοινωνίας όχι μόνο για τους ημεδαπούς, αλλά για όλους τους ανθρώπους. Στην περίπτωση μάλιστα παραβιάσεως του άσυλου της κατοικίας, το ίδιο το Σύνταγμα (άρθρο 9§2) προβλέπει κατ' εξαίρεση την ποινική και αστική ευθύνη των παραβατών.

3.2 ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΖΩΗ⁶⁶

3.2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κατά το άρθρο 9§1 εδ. β' του Συντάγματος, «η ιδιωτική και οικογενειακή ζωή του ατόμου είναι απαραβίαστη». Η συνταγματική αυτή διάταξη καλύπτει όλες τις πλευρές της ιδιωτικής σφαίρας.

Η προστασία της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής είναι ευρύτερη από το άσυλο της κατοικίας, γιατί δεν περιορίζεται στην είσοδο στην κατοικία, αλλά μπορεί να παραβιαστεί και με άλλες επεμβάσεις στην ιδιωτική σφαίρα, όπως την οπτική και ακουστική κατασκόπευση ή τη δημιουργία τόσο θορύβου, (ή δονήσεων ή δυσοσμίας κ.λπ) ώστε να επηρεάζεται σημαντικά η ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή, ή ακόμη και την απαίτηση παροχής πληροφοριών που αφορούν αδικαιολόγητα την ιδιωτική σφαίρα.

3.2.2 ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ

Η ιδιωτική ζωή εμφανίζει πράγματι ιδιαίτερες δυσκολίες προσδιορισμού. Με τον όρο «ιδιωτική ζωή» νοείται καταρχήν μία «μερικότερη περιοχή» περιοχή της όλης ζωής του ανθρώπου. Στο άρθρο 9§1 όπως και στο άρθρο στο άρθρο 5§1, ο όρος "ζωή" δε χρησιμοποιείται με τη βιολογική έννοια, όπως στο άρθρο 5§2. Σύμφωνα με τον Δημητρόπουλο⁶⁷ προστατευόμενο αγαθό δεν είναι η ζωή ως βιολογικό αγαθό, αλλά ως κοινωνικό αγαθό, δηλαδή ως μερικότερος χώρος, ως βιοτική περιοχή.

Η ζωή ως ευρύτερο κοινωνικό αγαθό γίνεται αντιληπτή με δύο έννοιες, μία τυπική και μία ουσιαστική ή λειτουργική. Ως έννομο κοινωνικό αγαθό η ιδιωτική ζωή προστατεύεται και με την τυπική και με την ουσιαστική της έννοια και ως βιοτική περιοχή και ως σύνολο ενεργειών.

⁶⁶ Βλ. Δημητρόπουλο οπ. παρ. σελ. 150 επ., Δαγτόγλου οπ. παρ. τόμ. Α' σελ. 389 επ., Κ. Μαυριά «Το συνταγματικό δικαίωμα του ιδιωτικού βίου» Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα Αθήνα 1982, σελ. 151 επ.

⁶⁷ Βλ. Δημητρόπουλο οπ. παρ. σελ. 151

Με την τυπική έννοια έχει κυρίως «γεωγραφική» διάσταση, σημαίνει κατά κυριολεξία κάποια μερικότερη περιοχή του ανθρώπινου βίου. Με την έννοια αυτή γίνεται λόγος για κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή αλλά και για ιδιωτική και οικογενειακή ζωή. Με τους όρους αυτούς οριοθετούνται ορισμένες περιοχές. Στην ίδια αυτή τυπική έννοια ανήκει και ένα σύνολο θεσμών και άλλων οργανωτικών στοιχείων. Με τον όρο ιδιωτική ζωή νοείται καταρχήν μία «μερικότερη περιοχή» της όλης ζωής του ανθρώπου, την οποία ο ίδιος ο συντακτικός νομοθέτης διακρίνει σε πολιτική, κοινωνική και οικονομική. Δεν είναι ιδιωτική η πολιτική, ούτε η οικονομική, αλλά ούτε και ολόκληρη η κοινωνική ζωή. Η ιδιωτική ζωή αποτελεί μέρος της γενικότερης κοινωνικής ζωής του ατόμου.

Με τη λειτουργική έννοια του όρου, η ζωή είναι το σύνολο των ανθρώπινων ενεργειών. Με την έννοια αυτή η ιδιωτική ζωή είναι το σύνολο των ενεργειών του ανθρώπου, που αναφέρονται στο άτομό του, όπως επίσης σε πρόσωπα του στενού του περιβάλλοντος ή θέματα της δικής του επιλογής. Με την ευρύτερη έννοια η ιδιωτική ζωή δεν είναι παρά η πραγματοποίηση απλών καθημερινών «ανθρώπινων» ενεργειών, όπως η πραγματοποίηση απλών καθημερινών ενεργειών, όπως η συνάντηση ή συνέντευξη με πρόσωπα του στενού οικογενειακού ή φιλικού περιβάλλοντος του φορέα του δικαιώματος.

Η ιδιωτική ζωή του ανθρώπου διακρίνεται σε φανερή, μυστική και απόρρητη. Το Σύνταγμα προστατεύει όχι μόνο τη μυστική αλλά και τη φανερή ιδιωτική ζωή, με διαφορετικό όμως τρόπο.

Φανερή είναι η ιδιωτική ζωή που δεν αποκρύπτεται από τους άλλους. Η φανερή ιδιωτική ζωή μπορεί να διεξάγεται δημόσια, δεν είναι όμως δημόσια ζωή.

Αντίθετα, μυστική είναι η ιδιωτική ζωή που διεξάγεται σε χώρους και με τρόπους, που επιδιώκουν την απόκρυψή τους από τους άλλους. Από την άλλη πλευρά, απόρρητη είναι η προστατευόμενη μυστική ζωή. Η απόρρητη ζωή δεν ταυτίζεται με τη μυστική, καθώς δεν προστατεύεται απαραίτητα οτιδήποτε συνιστά ιδιωτική ζωή. Πράγματι υπάρχουν πολλές πτυχές της μυστικής ζωής που δεν προστατεύονται και έτσι δε συνιστούν απόρρητο.

3.2.3 Η ΑΣΚΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΖΩΗ⁶⁸

Σύμφωνα με τον Σπυριδάκη: «Άσκηση είναι η με την ενεργοποίηση της σύμφυτης εξουσίας και με τους κανόνες δικαίου, απόλαυση, προστασία και διάθεση του δικαιώματος από το δικαιούχο. Άσκηση δικαιώματος είναι η σύμφυτη με τους κανόνες δικαίου χρησιμοποίηση της εξουσίας, που εμπεριέχεται στο δικαίωμα⁶⁹».

Άσκηση του δικαιώματος επομένως, δεν είναι τίποτε άλλο παρά η υλοποίηση του περιεχομένου του δικαιώματος είτε από τον ίδιο το δικαιούχο (αυτοπρόσωπη άσκηση), είτε από τρίτον.

Με την άσκηση ενεργοποιείται το δικαίωμα και παράγει τα αποτελέσματα που έχει η υλοποίηση της εξουσίας του και έτσι ο δικαιούχος είναι σε θέση να απολαύσει τις ωφέλειες που περικλείει καθώς επίσης και την προστασία του αλλά και τη διάθεσή του. Η απόλαυση έγκειται στη χρήση του προστατευόμενου αντικειμένου, του συνταγματικού αγαθού, εν προκειμένω της ιδιωτικής ζωής. Ο δικαιούχος μπορεί να χρησιμοποιήσει το δικαίωμα σύμφωνα με τη βούλησή του, τηρώντας ταυτόχρονα και τις οριοθετήσεις άσκησης, όπως ορίζει ο συντακτικός νομοθέτης. Η άσκηση πρέπει

⁶⁸ Βλ. Δημητρόπουλο «Συνταγματικά Δικαιώματα Γενικό Μέρος, Σύστημα Συνταγματικού Δικαίου, Τόμος Γ' - Ημιτόμος Ι», Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2005

⁶⁹ Σπυριδάκης Ιωάννης «Γενικές Αρχές», τεύχος Α', 1985, σελ. 120 επ.

να είναι νόμιμη, να αναγνωρίζεται δηλαδή από το δίκαιο και να πραγματοποιείται σύμφωνα με τους κανόνες του.

3.2.4 ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΖΩΗ

3.2.4.1 ΓΕΝΙΚΑ

Η άσκηση όμως του κάθε δικαιώματος δεν είναι απεριόριστη. Το περιεχόμενο του κάθε συνταγματικού δικαιώματος σε κάποιο σημείο εξαντλείται και μαζί με αυτό εξαντλείται και η δυνατότητα νόμιμης άσκησής του. Έτσι κάθε δικαίωμα έχει το απώτατο όριο του μέγιστου περιεχομένου του, το οποίο καλείται και οριοθέτηση.

Οριοθέτηση σύμφωνα με τον καθηγητή Δημητρόπουλο είναι «ο με διατάξεις δικαίου στο πλαίσιο της γενικής σχέσης πραγματοποιούμενος καθορισμός του γενικού περιεχομένου, ο προσδιορισμός των ανώτατων ορίων άσκησης του δικαιώματος⁷⁰». Η οριοθέτηση αποτελεί κομβικό σημείο της συνταγματικής θεωρίας για τα συνταγματικά δικαιώματα. Ανήκει στη δομή του δικαιώματος και αποτελεί, σχηματικά, το εξωτερικό όριο του δικαιώματος. Αποτελεί κανόνα δικαίου, που αναφέρεται στην άσκηση του δικαιώματος και πραγματοποιείται στο πλαίσιο της γενικής σχέσης. Η οριοθέτηση θέτει όρια συμπεριφοράς, πραγματοποιώντας τον καθορισμό του γενικού περιεχομένου του δικαιώματος και δε συνιστά περιορισμό, μιας και δεν περιορίζει καμία ελευθέρια.

Οι οριοθετήσεις εφαρμόζονται σε όλα τα συνταγματικά δικαιώματα, είναι καθολικές ρυθμίσεις. Αξιοσημείωτο είναι μάλιστα ότι αρκεί η γενική πρόβλεψη στο νόμο και δεν είναι απαραίτητο να επαναλαμβάνεται η οριοθέτηση σε κάθε

συνταγματική διάταξη, σε κάθε δικαίωμα⁷¹. Τρεις είναι οι γενικές οριοθετικές ρήτρες: η ρήτρα της συνταγματικής νομιμότητας, η ρήτρα της κοινωνικότητας, και η ρήτρα της χρηστότητας, οι οποίες αναλύονται σε μερικότερες (π.χ. Σύνταγμα, δικαιώματα των άλλων, χρηστά ήθη, καλή πίστη, απαγόρευση κατάχρησης δικαιώματος κλπ.).

3.2.4.2 ΤΟ ΤΡΙΠΤΥΧΟ : ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΤΗΤΑ, ΧΡΗΣΤΟΤΗΤΑ

Οι γενικές οριοθετικές ρήτρες: Το άρθρο 5§1 του Συντάγματος ορίζει: «Καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη.»

Γενικές οριοθετήσεις προβλέπονται στα άρθρα 5§1 και 25⁷² του Συντάγματος:

⁷⁰ Δημητρόπουλο «Συνταγματικά Δικαιώματα Γενικό Μέρος» σελ. 169 επ.

⁷¹ Δημητρόπουλο, συνταγματικά δικαιώματα, γενικό μέρος, σελ. 169

⁷² Σ25: §1: «Τα δικαιώματα του ανθρώπου, ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους. Όλα τα κρατικά όργανα υποχρεούνται να διασφαλίζουν την ανεμπόδιστη και αποτελεσματική άσκησή τους. Τα δικαιώματα αυτά ισχύουν και στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών στις οποίες προσιδιάζουν. Οι κάθε είδους περιορισμοί που μπορούν κατά το Σύνταγμα να επιβληθούν στα δικαιώματα αυτά πρέπει είτε να προβλέπονται απευθείας από το Σύνταγμα είτε από το νόμο, εφόσον υπάρχει επιφύλαξη υπέρ αυτού και να σέβονται την αρχή της αναλογικότητας.» §2: «Η αναγνώριση και η προστασία των θεμελιωδών και απαράγραπτων δικαιωμάτων του ανθρώπου από την Πολιτεία αποβλέπει στην πραγμάτωση της

- i. Τα δικαιώματα των άλλων
- ii. Το Σύνταγμα
- iii. Τα χρηστά ήθη
- iv. Η απαγόρευση καταχρηστικής άσκησης και
- v. Η κοινωνική οριοθέτηση

Όπως προκύπτει από τη συστηματική ερμηνεία των δύο παραπάνω άρθρων ο συντακτικός νομοθέτης θέτει τρεις επάλληλες και σε ένα βαθμό αλληλεπικαλυπτόμενες βασικές αρχές της συνολικής έννομης τάξης, τρεις βασικές οριοθετικές ρήτρες, τη ρήτρα της νομιμότητας, τη ρήτρα της κοινωνικότητας και τη ρήτρα της χρηστότητας, καθεμιά από τις οποίες αναλύεται σε μερικότερες.

Οι γενικές οριοθετήσεις με σαφήνεια προκύπτουν από το Σύνταγμα και αποτελούν θεμελιώδεις κανόνες της συνολικής έννομης τάξης και εφαρμόζονται, αφενός μεν στα λεγόμενα «ανεπιφύλακτα» δικαιώματα, αφετέρου στα «περιορισμένα». Πρόκειται για γενικές συνταγματικές αρχές, που αφορούν τη γενικότερη ανθρώπινη δράση μέσα στο όλο δικαιοσύστημα και διέπουν ολόκληρη την έννομη τάξη.

3.2.4.3 Η ΡΗΤΡΑ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗΣ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑΣ

Η αρχή της συνταγματικής νομιμότητας επιβάλλει σε όλους τους κοινωνούς του δικαίου, ιδιώτες και κρατικά όργανα, να δρουν κατά τρόπο σύμφωνο με το Σύνταγμα και με τους σύμφωνους προς αυτό νόμους⁷⁷. Η άσκηση των συνταγματικών δικαιωμάτων και η δράση των κρατικών οργάνων δεν είναι υπεράνω του Συντάγματος και των νόμων αλλά υπόκειται σε αυτούς. Κάθε ανθρώπινη δράση οφείλει να εναρμονίζεται και να είναι σύμφωνη με το Σύνταγμα, με όλες δηλαδή τις διατάξεις που έχουν αυξημένη τυπική δύναμη καθώς και με όλες τις διατάξεις του κοινού δικαίου που εξειδικεύουν τις συνταγματικές και είναι σύμφωνες με αυτές.

Το Σύνταγμα τίθεται ως το πλαίσιο της άσκησης των θεμελιωδών δικαιωμάτων, πράγμα που σημαίνει, ότι η ανάπτυξη της προσωπικότητας, και επομένως η άσκηση οποιουδήποτε δικαιώματος, οφείλει να μην παραβιάζει τις συνταγματικές διατάξεις.

3.2.4.4 Η ΡΗΤΡΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΤΗΤΑΣ

Ο συντακτικός νομοθέτης καθιερώνει επίσης την αρχή της κοινωνικότητας. Η αρχή αυτή έχει δύο διαστάσεις : α) προς τον καθένα των κοινωνών και β) προς όλους μαζί, δηλαδή προς το κοινωνικό σύνολο. Στον κάθε κοινωνό χωριστά ο συντακτικός νομοθέτης αναφέρεται με τα «δικαιώματα των άλλων» στο Σ5§1 ενώ στο κοινωνικό

κοινωνικής προόδου μέσα σε ελευθερία και δικαιοσύνη.» §3: «Η καταχρηστική άσκηση δικαιώματος δεν επιτρέπεται.» §4: «Το κράτος δικαιούται να αξιώνει από όλους τους πολίτες την εκπλήρωση του χρέους της κοινωνικής και εθνικής αλληλεγγύης.»

σύνολο αναφέρεται με την προάσπιση του γενικού συμφέροντος στο Σ25§1 και στο Σ106§2⁷³.

Η κοινωνική οριοθέτηση των συνταγματικών δικαιωμάτων αποτελεί καταρχήν πραγματική αναγκαιότητα, που απορρέει απ' αυτή την ίδια την κοινωνική συνύπαρξη. Ο άνθρωπος ζει στα πλαίσια οργανωμένης κοινωνίας και τα δικαιώματά του υπάρχουν μόνο μέσα στην κοινωνία, η οποία και του τα αναγνωρίζει, επομένως και η άσκηση τους μέσα σε αυτήν αναγκαία οριοθετείται από το κοινωνικό περιβάλλον. Η κοινωνική οριοθέτηση δεν είναι περιορισμός αλλά οριοθέτηση στην κυριολεξία του όρου, μιας και δεν περιορίζει μία «προϋπάρχουσα» «απεριόριστη» ελευθερία. Αντίθετα μορφοποιεί την ελευθερία, που αναγνωρίζεται και πρόκειται να ασκηθεί σε δεδομένο κοινωνικό σύνολο. Η κοινωνική οριοθέτηση δεν είναι στατική, αλλά παραλλάσσει από εποχή σε εποχή, από κοινωνία σε κοινωνία, όπως επίσης και με βάση τα διάφορα βιοτικά επίπεδα και τις αντίστοιχες δικαιοκτές περιοχές.

Ο κοινωνικός χαρακτήρας των συνταγματικών δικαιωμάτων είναι δεδομένος, εφόσον το κάθε δικαίωμα έχει λόγο ύπαρξης μόνο υπό την προϋπόθεση της αναγνώρισής του από την κοινωνία. Τον κοινωνικό αυτό χαρακτήρα τονίζει και ο συντακτικός νομοθέτης ορίζοντας στο Σ 25§1, ότι τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου τελούν υπό την εγγύησης του κράτους. Επαναλαμβάνει μάλιστα στο 25§2, ότι η αναγνώριση των θεμελιωδών και απαράγραπτων δικαιωμάτων του ανθρώπου από την Πολιτεία αποβλέπει στην πραγμάτωση της κοινωνικής προόδου μέσα σε ελευθερία και δικαιοσύνη.

3.2.4.4.1 Τα δικαιώματα των άλλων

Στα πλαίσια της ρήτηρας της κοινωνικότητας εντάσσεται και ο σεβασμός στα «δικαιώματα των άλλων» του Σ5§1, που έχουν και αυτά το χαρακτήρα γενικής οριοθέτησης. Ο συντακτικός νομοθέτης εδώ εννοεί κυρίως, αλλά όχι μόνο, τα θεμελιώδη δικαιώματα των λοιπών φορέων. Θέτει, λοιπόν, ως βασική αρχή της συνολικής έννομης τάξης, το σεβασμό των δικαιωμάτων των άλλων. Η άσκηση οποιουδήποτε δικαιώματος, πολιτικού, κοινωνικού, οικονομικού, δεν επιτρέπεται εφόσον προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων. Η ελεύθερη δράση του ατόμου στην κοινωνία οριοθετείται από τα δικαιώματα των άλλων, δηλαδή τόσο από τα συνταγματικά, όσο και από τα δικαιώματα τα προβλεπόμενα στην κοινή νομοθεσία.

3.2.4.5 Η ΡΗΤΡΑ ΤΗΣ ΧΡΗΣΤΟΤΗΤΑΣ

Στη γενικότερη ρήτρα της χρηστότητας περιλαμβάνονται ο σεβασμός των χρηστών ηθών, η απαγόρευση της καταχρηστικής άσκησης και η τήρηση της καλής πίστης. Και η αρχή αυτή αποτελεί γενικότερη συνταγματική οριοθέτηση, που διέπει τη δράση των ιδιωτών και των κρατικών οργάνων.

3.2.4.5.1 Τα χρηστά ήθη

Χρηστά ήθη κατά τον Γεωργιάδη είναι «οι κρατούσες αντιλήψεις του μέσου χρηστού ανθρώπου για το ποια συμπεριφορά ανταποκρίνεται στις επιταγές της κοινωνικής ηθικής». Δεν υπάρχει μία ενιαία έννοια για τα χρηστά ήθη αλλά αυτή διαμορφώνεται και μεταβάλλεται αντικειμενικά με αναφορά στις αντιλήψεις που επικρατούν σε ορισμένο χρονικό πλαίσιο γενικά στην κοινωνία ή ειδικά σε κάθε χωριστό συναλλακτικό κλάδο, και σε συνάρτηση με τις κατά περίπτωση περιστάσεις.

⁷³ Σ106§2 : «Η ιδιωτική οικονομική πρωτοβουλία δεν επιτρέπεται να αναπτύσσεται σε βάρος τις ελευθερίας και της ανθρώπινη αξιοπρέπειας.»

Τα χρηστά ήθη ως γενική ρήτρα εφαρμόζονται σε κάθε περίπτωση και συντρέχουν με τις ειδικές ρυθμίσεις και ασφαλώς δεν αποκλείονται από αυτές, όπως άλλωστε συμβαίνει στις ανάλογες περιπτώσεις, που υπάγονται στο ρυθμιστικό πεδίο του Αστικού Κώδικα.

Πιο συγκεκριμένα στο ΑΚ 178 προβλέπεται ότι: «Δικαιοπραξία που αντιβαίνει στα χρηστά ήθη είναι άκυρη», και στο ΑΚ 179 ότι: «Άκυρη, ως αντίθετη προς τα χρηστά ήθη, είναι ιδίως η δικαιοπραξία με την οποία δεσμεύεται υπερβολικά η ελευθερία του προσώπου ή η δικαιοπραξία με την οποία εκμεταλλεύεται κάποιος την ανάγκη, κουφότητα ή την απειρία του άλλου και πετυχαίνει έτσι να συνομολογήσει ή να πάρει για τον εαυτό του ή τρίτο περιουσιακά ωφελήματα, που κατά τις περιστάσεις βρίσκονται σε φανερή δυσαναλογία προς την παροχή». Στις γενικές οριοθετήσεις της δράσης του ατόμου επίσης, ανήκει και η απαγόρευση παραβίασης των χρηστών ηθών⁷⁴.

3.2.4.5.2 Η απαγόρευση κατάχρησης⁷⁵

Με την έννοια κατάχρηση δικαιώματος εννοείται η νομότυπη πλην όμως υπερβολική και για το λόγο αυτό αποδοκιμαζόμενη από την έννομη τάξη άσκηση δικαιώματος⁸⁴. Κατά το Σ25§3 η καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος απαγορεύεται. Πρόκειται για βασικό αξίωμα του δικαίου που απαγορεύει την κατάχρηση τόσο στο πλαίσιο των σχέσεων κράτους-πολιτών, όσο και στο πλαίσιο των σχέσεων μεταξύ ιδιωτών αποκλειστικά. Πρόκειται για αντικειμενικό κανόνα δικαίου που ισχύει στη συνολική έννομη τάξη, τόσο στο χώρο του ιδιωτικού όσο και στο χώρο του δημοσίου δικαίου όπως προκύπτει από τη διάταξη του Σ25§1 εδ. γ'. Η αρχή της απαγόρευσης της κατάχρησης δικαιώματος αποτελεί γενικότερη αρχή του δικαίου, η αντίστοιχη διάταξη του κοινού δικαίου είναι η διάταξη του άρθρου 281 του Αστικού Κώδικα, η οποία αποτελεί εξειδίκευση της ιεραρχικά ανώτερης συνταγματικής διάταξης⁸⁵. Ειδικότερα, στο εν λόγω άρθρο ο αστικός νομοθέτης προβλέπει ότι η άσκηση του δικαιώματος απαγορεύεται αν υπερβαίνει προφανώς τα όρια που επιβάλλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη, ή ο κοινωνικός ή οικονομικός σκοπός του δικαιώματος.

4 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η ιδιωτική ζωή προστατεύεται αυτοτελώς από το Σύνταγμα. Η προστασία ισχύει erga omnes και κατοχυρώνει ένα ιδιαίτερο βιοτικό χώρο όπου ο κάθε άνθρωπος μπορεί να αναπτύξει την προσωπικότητά του, στα πλαίσια των δραστηριοτήτων του. Κάθε όμως δικαίωμα οριοθετείται εκ του Συντάγματος και ως εκ τούτου η υλοποίησή δεν πρέπει να ξεπερνά τα όρια άσκησής του καθώς με τον τρόπο αυτό καταρχήν παραβιάζονται δικαιώματα άλλων ανθρώπων και διασαλεύεται η εύρυθμη λειτουργία της κοινωνίας και η συμβίωση των ανθρώπων. Έτσι, δεν είναι ούτε λογική ούτε άλλωστε σύμφωνη με το Σύνταγμα και τους κείμενους νόμους η παραβίαση της γενετήσιας ελευθερίας ανηλίκων στα πλαίσια της ιδιωτικής ζωής

⁷⁴ Βλ. Δημητρόπουλο οπ. παρ. σελ. 187. Αντίθετα Ράικος οπ. παρ. σελ. 175 και Δαγτόγλου οπ. παρ. τόμ. Α' σελ. 150

⁷⁵ Σ 25§3: «Η καταχρηστική άσκηση δικαιώματος δεν επιτρέπεται.»

5 ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η γενετήσια ελευθερία των ανθρώπων δεν κατοχυρώνεται ρητά στο Σύνταγμα, εντάσσεται όμως στο προστατευτικό περιεχόμενο της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας του άρθρου 5§1. Η ισχύς του άρθρου αυτού προστατεύει κάθε άνθρωπο-φορέα της γενικής ικανότητας δικαίου-, επομένως και τους ανήλικους, από παραβιάσεις της γενετήσιας ελευθερίας τους, προερχόμενες τόσο από το κράτος όσο και από τους ιδιώτες-κυρίως. Οι άνθρωποι για διάφορους λόγους, που σχετίζονται καταρχήν με την «ηθική», επιλέγουν η διενέργεια γενετήσιων πράξεων να λαμβάνει χώρα στη σφαίρα του ιδιωτικού τους βίου, ο οποίος και αποτελεί αυτοτελές συνταγματικό δικαίωμα, που κατοχυρώνεται στο άρθρο 9§1. Ο ιδιωτικός βίος είναι μία μερικότερη βιοτική περιοχή της γενικότερης κοινωνικής ζωής του ανθρώπου, όπου λαμβάνουν χώρα δραστηριότητες που φύσει δε θα μπορούσαν να ενταχθούν στην οικονομική, την πολιτική ή την ευρύτερη κοινωνική ζωή του ανθρώπου. Η άσκηση του δικαιώματος στον ιδιωτικό βίο οριοθετείται από τις οριοθετικές ρήτρες – νομιμότητας, κοινωνικότητας, χρηστότητας- που προσδιορίζουν το περιεχόμενο κάθε δικαιώματος. Έτσι, δεν είναι δυνατό να ασκείται καταρχήν σε βάρος του Συντάγματος και τους σύμφωνους με αυτό νόμους, των δικαιωμάτων των τρίτων και κατά παράβαση των χρηστών ηθών. Η τέλεση εγκλημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας ανηλίκων δε μπορεί να επικαλυφθεί από το απαραβίαστο της ιδιωτικής ζωής μιας και παραβιάζει καθεμιά από τις προαναφερθείσες οριοθετικές του δικαιώματος ρήτρες. Πράγματι το Σύνταγμα προστατεύει μεν τη σεξουαλική ελευθερία ως ελευθερία επιλογής ερωτικού συντρόφου, απαγορεύει όμως την επιλογή ανήλικου ως ερωτικού συντρόφου ενώ δεν παρέχει καμία προστασία σε πράξεις όπως ο βιασμός ή η ασέλγεια σε βάρος ανηλίκων. Συμπερασματικά, καταλήγουμε ότι η προστασία και το απαραβίαστο της ιδιωτικής ζωής αίρονται όταν στα πλαίσιά της τελούνται εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας ανηλίκων.

6.SUMMARY

Sexual freedom is considered as an aspect of the general personal freedom that is protected by the first paragraph of the fifth article. The content of this article prevents the sexual abuse of every person –including the juveniles. This sort of abuse may come from either the State or –mainly-from other individuals. People, for various reasons, develop sexual activity within the bounds of their, so called, private life. Private life (privacy), is another, fully protected by the constitution right and nothing but as special “area” in which take place activities that by nature could not possibly be developed within the limits of political, economical, or social –in a wider sense- life. The content of this right is determined by three major rules: a) accordance to the Constitution and the law that specify its rules, b) respect to the rules of social life and c) respect to the rules of decency. Therefore, the privacy of any person cannot violate any of these rules. Consequently, crimes against the sexual freedom of juveniles, given that they violate all major rules, cannot be legalized even if they take place within the limits of some person’s privacy. The Constitution protects sexual freedom as a freedom to choose one’s sexual companion; this doesn’t mean that it allows acts such as rapes and indecent assaults on minors.

7.ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

- ✓ **ΑΠ 141/2002** ΠοινΧρ2001 «Ασελγείς Πράξεις Κατά Ανηλίκου»
- ✓ **Πλημμ. Χαλκιδικής 35/2001** ΠοινΧρ2001 «Σωματική βία, βιασμός, ασέλγεια κατά ανηλίκου
- ✓ **ΑΠ 282/2002** ΠοινΧρ2002 «Αποπλάνηση Ανηλίκου»
- ✓ **Πλημμ. Χαλκιδικής 35/2001** ΠοινΧρ2001 «Σωματική Βία, Βιασμός, Ασέλγεια Κατά Ανηλίκου»
- ✓ **ΑΠ 353/2003** «Λόγοι που εξαλείφουν το αξιόποιο - υποβολή έγκλησης μέσα σε τρεις μήνες»
- ✓ **ΑΠ 105/1998 (ΠοινΔικ 1998, σελ.310)**

Ο κατηγορούμενος οδηγός λεωφορείου παραπέμφθηκε να δικαστεί για αποπλάνηση ανηλίκου διότι οδήγησε τη μοναδική επιβάτισσά του (11 χρόνων) σε ερημική τοποθεσία και επιχείρησε διάφορες ασελγείς πράξεις.
- ✓ **ΑΠ 502/1998** ΠοινΧρ1999 «Ασελγής πράξη, Βιασμός, Ομαδικός βιασμός, Συμμετοχική δράση»
- ✓ **ΕφΘεσ. 1563/2001** ΠοινΧρ2002 «Αποπλάνηση ανήλικων κατ' εξακολούθηση και κατά συρροή (από υπέργυρο δράστη)»
- ✓ **ΣτΕ (Τμήμα Δ')** **3545/2002** «Συλλογικά όργανα - προσωπικά δεδομένα - ραδιοτηλεόραση - κοινοτικό δίκαιο - ΕΣΔΑ - ιδιωτικός βίος - ελευθερία έκφρασης - Σύνταγμα - αξιοπρέπεια - ελευθερία πληροφορήσεως - ελευθερία τύπου - ισόκυρο διατάξεων - στάθμιση αξιών - διοίκηση - διοικητική πράξη - κυρώσεις - ανεξάρτητες διοικητικές αρχές - Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα»

8. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Φίλιππος Ανδρέου, ποινικός κώδικας- κατ' άρθρο ερμηνεία- νομολογία-βιβλιογραφία, τέταρτη έκδοση, 2005
2. Ν. Ανδρουλάκης, Γ-Α. Μαγκάκης, Δ. Σπινέλλη, Κ. Σταμάτης, Α. Ψαρούδα, Συστηματική Ερμηνεία του ποινικού κώδικα [εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και εγκλήματα της οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής], Αφοί Π. Σάκκουλα, Αθήνα, 1994
3. Ηλίας Γάφος «Ποινικό Δίκαιο- ειδικό μέρος», τ.Ε, 1965.
4. Απόστολος Γεωργιάδης «Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου», 3η έκδοση, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα 2002
5. Κωνσταντίνος Γεωργόπουλος, «Επίτομο Συνταγματικό Δίκαιο», 9η έκδοση, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα 1998
6. Π.Δ.Δαγτόγλου, Ατομικά Δικαιώματα, 2005
7. Π.Δ. Δαγτόγλου « Συνταγματικό Δίκαιο, Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα» τομ. Α' & Β' Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα Αθήνα-Κομοτηνή 2005 έκδοση 2η
8. Ανδρέας Γ. Δημητρόπουλος «Συνταγματικά Δικαιώματα Γενικό Μέρος, Σύστημα Συνταγματικού Δικαίου, Τόμος Γ'- Ημιτόμος Ι», Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2005
9. Ανδρέας Γ. Δημητρόπουλος «Συνταγματικά Δικαιώματα, Ειδικό Μέρος, Παραδόσεις Συνταγματικού Δικαίου» τόμ. ΙΙ ημ. Β', Αθήνα, 2005
10. Ανδρέας Δημητρόπουλος, « Κοινωνικός Ανθρωπισμός και Ανθρώπινα Δικαιώματα – Humanisme social et droits de l'homme », Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή, 1998
11. Γιώργος Δοκουμετζίδης «Προβλήματα Προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου» Εκδόσεις Καστανιώτη
12. Καρράς Αργύρης, Ποινικός Κώδικας, 2004
13. Γ. Κασσιμάτης, Η ερμηνεία του Συντάγματος, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή, 1999
14. Γ. Κασσιμάτης, Το Σύνταγμα της Ελλάδας και η Ευρωπαϊκή σύμβαση δικαιωμάτων του ανθρώπου, 2001
15. Εμμανουήλ Γ. Κοκκολάκης «Τα εγκλήματα κατά της γενετήσιου ελευθερίας και της οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιου ζωής» Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα Αθήνα 1994
16. Γεώργιος -Αλέξανδρος Μαγκάκης «Τα εγκλήματα περί την γενετήσιον και οικογενειακήν ζωή : δογματική έρευνα κατά τον ημέτερον ποινικόν κώδικα» Εκδόσεις Π. Σάκκουλα Αθήνα 1967
17. Αρ. Μάνεσης «Συνταγματικά Δικαιώματα τομ. Α' Ατομικές Ελευθερίες Πανεπιστημιακές Παραδόσεις», Εκδόσεις Σάκκουλα Θεσσαλονίκη
18. Κ. Μαυριάς «Το συνταγματικό δικαίωμα του ιδιωτικού βίου» Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα 1982
19. Αγγ. Μπουρόπουλος, «ερμηνεία ποινικού κώδικα- ειδικό μέρος», τόμος Β, 1963.
20. Αθανάσιος Γ. Ράικος «Συνταγματικό Δίκαιο Θεμελιώδη Δικαιώματα» τόμ. 2ος , 2η έκδοση, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα 2002
21. Αγγελική Σαρέλη, « Βιασμός – Η τυποποίησή του στον Ελληνικό Ποινικό Κώδικα », Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή, 1999

22. Κ.Δ. Σπινέλλη –Α. Τρωιανού «Δίκαιο Ανηλικών Ποινικές Ρυθμίσεις και Εγκληματολογικές Προεκτάσεις», Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα Αθήνα-Κομοτηνή 1992
23. Σπυριδάκης Ιωάννης «Γενικές Αρχές »,τεύχος Α΄, 1985
24. Ε. Συμεωνίδου- Καστανίδου, «ποινικό δίκαιο- ειδικό μέρος», 1997.
25. Δ. Τσάτσος «Συνταγματικό Δίκαιο τόμ. Γ΄, Θεμελιώδη Δικαιώματα, Ι., Γενικό Μέρος», 1987
26. Κων/νος Χ. Χρυσόγονος, «Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα», 2η έκδοση αναθεωρημένη και συμπληρωμένη, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή, 2002

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

- www.hri.org/E/1998/98-11-25.dir/stiles/analisi.htm
- www.hcba.gr (ένωση ποινικολόγων)
- www.nchr.gr (εθνική επιτροπή για τα δικαιώματα του ανθρώπου)
- www.mfhr.gr (Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα δικαιώματα του Ανθρώπου)
- www.petsalnikos.gr/koinelegchos_33.htm(κοινοβουλευτικός έλεγχος)
- www.nomotelia.gr (βάση δεδομένων- νομολογία και νομοθεσία)